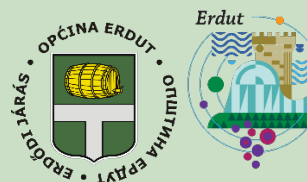

PLAN UPRAVLJANJA DESTINACIJOM

OPĆINA ERDUT

Naručitelj:
Općina / TZ

Ugovaratelj:
Ekonomski fakultet u Osijeku

SADRŽAJ

1. UVOD.....	6
1.1. Mapa dionika	7
1.2. Profil destinacije	8
2. Prihvatni kapacitet destinacije	9
3. Analiza stanja	11
3.1. Turistički proizvod i usluge	11
3.1.1. Smještajni kapaciteti i analiza smještajnog kapaciteta.....	11
3.1.1.1. Uloga nekomercijalnog smještaja.....	14
3.1.2. Analiza broja dolazaka i noćenja	14
3.2. Ugostiteljstvo	19
3.3. Turističke atrakcije i resursne osnove	21
3.4. Javna turistička infrastruktura	22
3.5. Komunalna infrastruktura	24
3.5.1. Gospodarenje otpadom	24
3.6. Prometna infrastruktura	25
3.6.1. Cestovni promet	26
3.6.2. Javni prijevoz na području općine Erdut.....	26
3.6.3. Biciklističke staze	27
3.6.4. Željeznički promet.....	28
3.6.5. Zračni promet	28
3.6.6. Riječni promet	28
3.7. Analiza stanja digitalizacije	29
3.8. Analiza stanja pristupačnosti destinacije osobama s invaliditetom.....	31
3.9. Analiza organiziranosti i dostupnosti usluga u destinaciji	33
3.10. Analiza stanja i potreba ljudskih potencijala	35
3.11. Analiza komunikacijskih aktivnosti	37
3.11.1. Analiza digitalnog prisustva	37
3.11.2. Analiza offline aktivnosti.....	38
3.11.3. Analiza suradnje s trećim stranama	38

3.11.4. Analiza mogućnosti prikupljanja i distribucije informacija za turiste.....	39
3. 11. 5. Analiza mogućnosti marketinškog pozicioniranja Općine Erdut na regionalnoj i nacionalnoj razini.....	41
3.12. Analiza konkurencije	42
3.12.1. Identifikacija konkurentskih destinacija	43
3.12.1.1. Direktna konkurencija	43
3.12.1.2. Indirektna konkurencija	43
3.12.2. Benchmarking	43
3.12.3. Tržišni trendovi i inovacije	47
3.13. Izvješće o analizi stanja	51
3.13.1. Prednosti općine Erdut.....	51
3.13.2. Nedostaci općine Erdut.....	52
3.13.3. Opći trendovi koji utječu na uspješnost turizma.....	54
4. Potencijal za razvoj i podizanje kvalitete turističkih proizvoda	57
4.1. Analiza postojeće turističke osnove i razvojni potencijal po segmentima	57
4.2. Analiza javno turističke infrastrukture.....	58
4.2.1. Priroda i aktivni turizam	60
4.2.2. Kulturni i povijesni turizam.....	60
4.2.3. Eno-gastronomski turizam	61
4.2.4. Događanja i manifestacije	61
5. Pokazatelji održivosti na razini destinacije	64
.....	71
.....	71
6. Razvojni smjer s mjerama i aktivnostima.....	72
6.1. SWOT analiza.....	72
6.2. Identificiranje općih načela i ciljeva turizma	73
6.2.1. Opća načela	74
6.2.2. Ciljevi turizma.....	74
6.3. Oblikovanje strateškog pravca i prioriteta	75
6.3.1. Strateški pravci razvoja turizma općine Erdut	76
6.3.2. Prioriteti razvoja turizma općine Erdut.....	78

6.4. Identificiranje ciljeva, mjera i aktivnosti	79
7. Smjernice i preporuke za dionike razvoja	83
7.1. Smjernice i preporuke za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave	83
7.2. Smjernice i preporuke za turističke zajednice	84
7.3. Smjernice i preporuke za druge dionike u turizmu i upravljanju turizmom u destinaciji	85
8. Popis projekata	88
8.1. Popis projekata koji pridonose provedbi mjera potrebnih za doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti na razini destinacije.....	88
8.1.1. Ekološko-edukacijski centar Banjkas – projekt posebnog značaja	88
8.1.2. Izgradnja teniskih terena na području općine Erdut.....	89
8.1.3. Rekonstrukcija i obnova kulturne baštine – Erdutska kula	90
8.1.4. Kultura za razvoj Urbane aglomeracije – obnova kulturne infrastrukture u Dalju.....	91
Zaključak	93
Izvori.....	94

Popis tablica

Tablica 1. Mapa dionika	7
Tablica 2. Profil destinacije	8
Tablica 3. Broj objekata po vrstama smještaja	12
Tablica 4. Broj objekata po podvrstama smještaja.....	12
Tablica 5. Broj objekata po kategorizaciji smještaja	13
Tablica 6. Broj kreveta po podvrstama i kategoriji smještaja	13
Tablica 7. Broj noćenja prema dobi i spolu u 2024.	17
Tablica 8. Domaći i strani turisti u 2024. po broju noćenja	18
Tablica 9. Broj dolazaka i noćenja po zemljama za 2024.	18
Tablica 10. Ugostiteljski objekti na području destinacije TZ područja Erdut	19
Tablica 11. Pregled kulturne atrakcijske i resursne osnove u Općini Erdut	21
Tablica 12. Pregled prirodne atrakcijske i resursne osnove u Općini Erdut.....	21
Tablica 13. Manifestacije u Općini Erdut	22
Tablica 14. Turističke usluge u turizmu	22
Tablica 15. Turistička infrastruktura u Općini Erdut	23
Tablica 16. Sekundarna infrastruktura u Općini Erdut.....	24
Tablica 17. Podaci o komunalnom otpadu za 2020. godinu	25
Tablica 18. Ceste u Općini Erdut	26
Tablica 19. Kanali komunikacije prema turistima	39
Tablica 20. Usporedba općine Erdut i konkurentskih destinacija.....	44
Tablica 21. Usporedba komunikacijske strategije općine Erdut i komunikacijskih strategija konkurencije	44
Tablica 22. Analiza postojeće turističke osnove	57
Tablica 23. Pokazatelji održivosti na razini destinacije	64
Tablica 24. SWOT analiza.....	72
Tablica 25. Ciljevi turizma	75
Tablica 26. Mjere i aktivnosti provođenja ciljeva	79

Popis grafikona

Grafikon 1. Trend dolazaka i noćenja u Općini Erdut (2016. - 2024.)	15
Grafikon 2. Popunjenost smještajnih kapaciteta po mjesecima u 2024. godini	15
Grafikon 3. Broj dolazaka i noćenja po naseljima u Općini Erdut (2016. - 2024.)	16
Grafikon 4. Pristupačnost destinacije osobama s invaliditetom na području Erduta i OBŽ.....	33

Popis slika

Slika 1. Pokrivenost mobilnom mrežom na području Općine Erdut	29
---	----

1. UVOD

Plan upravljanja destinacijom Općine Erdut izrađen je kao strateški dokument koji definira smjer održivog razvoja turizma na području općine, uzimajući u obzir njezine specifične prirodne, kulturne i društveno-gospodarske resurse. U skladu s nacionalnim strateškim okvirima, Zakonom o turizmu i Pravilnikom o metodologiji izrade plana (Smjernicama), ovaj dokument postavlja temelje za odgovorno upravljanje razvojem destinacije u cilju poboljšanja konkurentnosti, kvalitete života lokalnog stanovništva te doživljaja posjetitelja.

Analizom postojećeg stanja, turističke ponude, infrastrukture i kapaciteta, utvrđeni su ključni izazovi, ali i potencijali koji omogućuju razvoj cjelogodišnjeg, uključivog i održivog turizma. Poseban naglasak stavljen je na participaciju dionika, upravljanje resursima te jačanje kapaciteta svih uključenih u destinacijski razvoj.

Plan je izrađen kao strateški dokument čija je svrha usmjeravanje razvoja turizma na načelima održivosti i koordiniranog djelovanja svih ključnih sudionika. Zakonsku osnovu za izradu i donošenje Plana daje Zakon o turizmu (NN 156/23), a Plan se odnosi na razdoblje od 2026. – 2029. godine. Njegov je temeljni cilj uskladiti daljnji razvoj destinacije s postojećim strateškim dokumentima, prostornim planovima, planovima upravljanja kulturnom baštinom te ostalim mjerodavnim propisima, pri čemu se u fokus stavljaju kvaliteta doživljaja posjetitelja, zaštita prirodnih i kulturnih resursa i dugoročna korist za lokalno stanovništvo i gospodarstvo.

Sadržajna struktura Plana oblikovana je prema Pravilniku o metodologiji izrade plana upravljanja destinacijom (NN 112/24) te Smjernicama i uputama Ministarstva turizma i sporta (2024). Dokument uključuje analizu polazišne situacije, sustavni pregled raspoloživih resursa, obvezne pokazatelje održivosti, definirane ciljeve razvoja s odgovarajućim mjerama i aktivnostima, preporuke za unapređenje destinacije te katalog projekata koji su od posebnog značaja za provedbu mjera i za ukupni razvoj općine Erdut.

Proces izrade i usvajanja Plana odvijao se u više etapa tijekom 2025. i 2026. godine, čime je osigurana transparentnost i uključenost ključnih dionika destinacije. U Planu su prikazani podaci koji su bili dostupni u vrijeme njegove izrade. Plan upravljanja destinacijom općine Erdut izrađen je od strane Ekonomskog fakulteta u Osijeku, u suradnji s relevantnim dionicima lokalne zajednice, čime se osigurala stručnost i znanstveno utemeljen pristup razvijanju održive turističke budućnosti općine.

1.1. Mapa dionika

Izrada plana za upravljanje destinacijom predstavlja kompleksan proces koji obuhvaća širok spektar dionika, od kojih svaki ima svoju specifičnu ulogu i doprinos. U taj proces uključeni su jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, javne ustanove, trgovačka društva u javnom vlasništvu, udruge koje aktivno sudjeluju u oblikovanju turističke ponude, te nadležna tijela zadužena za prostorno planiranje, zdravstvo i kulturu, kao i ostali relevantni akteri čiji je doprinos važan za održivi razvoj turizma.

Kako bi se prepoznale potrebe i izazovi, potaknula suradnja te osigurala transparentnost, izrađuje se mapa dionika. Riječ je o alatu koji na vizualan način prikazuje sve dionike uključene u određeni projekt, inicijativu ili proces, kao i njihove međusobne odnose i razinu utjecaja. Mapa omogućuje bolje razumijevanje uloge svakog dionika, njihove povezanosti te interesa koji zastupaju.

Tablica 1. Mapa dionika

Skupina dionika	Dionici	Uloga i doprinos
Lokalne i regionalne vlasti	Općina Erdut	Postavljaju osnovne strateške ciljeve za razvoj turizma u skladu s politikama destinacije i osiguravaju pravni okvir za provedbu aktivnosti.
Turistička zajednica	Turistička zajednica područja Erdut	Zadužena za izradu plana i koordinaciju dionika.
Privatni sektor	Vinarije (npr. Erdutski vinogradi), smještajni kapaciteti, ugostiteljski objekti, OPG-ovi	Pružaju ključne usluge posjetiteljima i sudjeluju u kreiranju turističkih proizvoda. Njihove strategije moraju biti usklađene s ciljevima održivog razvoja.
Lokalno stanovništvo	Stanovnici općine Erdut	Doprinos očuvanju kulturne i prirodne baštine te stvaranju autentičnih doživljaja. Ključni za društveno prihvaćanje razvoja turizma.
Nevladine organizacije (nvo)	Kulturne i ekološke udruge, lokalne inicijative	Glasnici zaštite interesa lokalne zajednice, pružaju stručnu podršku u planiranju održivog razvoja.
Stručnjaci	Instituti, akademske institucije, konzultanti, projektni partneri	Pružaju ekspertizu u analizi podataka, izradi studija i strategija. Njihova znanja pomažu oblikovanju i provedbi plana.

1.2. Profil destinacije

Osnovni podaci o destinaciji prikazani su u Tablici 2 u kojoj se nalaze osnovne informacije o ovom turističkom području.

Tablica 2. Profil destinacije

Kategorija	Opis
Lokacija	Općina Erdut nalazi se u istočnom dijelu Osječko-baranjske županije, uz rijeku Dunav, na tromedi Hrvatske, Srbije i Mađarske.
Prometna povezanost	• Cestovna: dobra povezanost iz Osijeka (30 km), ceste D213 i D519 • Željeznica: stanice u Dalju i Erdutu, ali promet neredovit • Zračni promet: Zračna luka Osijek (30 km) • Riječni promet: Luka Aljmaš
Udaljenosti od tržišta	• Osijek: 30 km • Zagreb: 280 km • Beograd: 120 km • Budimpešta: 230 km • München: 850 km
Geografska obilježja	• Ravnica i blagi brežuljci • Dunavska šuma, močvare, vinogradi, ornitološke oaze • Rijeke: Dunav i Drava
Klimatska obilježja	• Umjereno kontinentalna klima • Topla ljeta, hladne zime • Prosj. temperatura: 11 °C • Najviše padalina u svibnju i lipnju • Dunav moderira klimu uz obale
Broj stanovnika	5.436 (Popis stanovništva 2021.)
Broj turista	Prema eVisitor sustavu – domaći i posjetitelji iz Njemačke, Austrije, Srbije, Mađarske (detalji na upit)
Prosječna duljina boravka	Domaći: 1,5–2 dana Strani: do 3 dana
Turistički kapaciteti	• Smještaj: kuće za odmor, apartmani, pansion, OPG-ovi • Vinarije koje nude smještaj • Kampiranje uz Dunav
Ugostiteljski sadržaji	• Restorani, gostionice, vinarije s lokalnim specijalitetima • Poznate vinarije: Erdutski vinogradi, Brzica, Antunović...
Turističke atrakcije	• Kula i dvorac Adamovich-Cseh • Erdutski vinogradi i europska vinska bačva

	• Dunav: ribolov, rekreacija, plovidba • Vidikovac • Arheološko nalazište i memorijalne točke (poput rodne kuće znanstvenika Milutina Milankovića)
Glavni turistički proizvodi	• Vinski turizam • Kultura i baština • Gastronomija • Aktivni odmor • Manifestacije
Turistička infrastruktura	• Biciklističke staze (EuroVelo 6) • Edukativne i tematske staze uz Dunav • Signalizacija, info točke, interpretacijski sadržaji

2. Prihvatni kapacitet destinacije

Plan upravljanja destinacijom za Općinu Erdut izrađuje se u skladu s nacionalnim smjernicama koje definiraju izradu takvih planova za područje jedne ili više turističkih zajednica. S obzirom na to da Turistička zajednica Općine Erdut djeluje samostalno i nije udružena s drugim turističkim zajednicama, plan se izrađuje za područje jedne lokalne jedinice. Plan ne uključuje obvezu izračuna prihvatnog kapaciteta, budući da TZ Općine Erdut trenutno pripada kategoriji nižeg turističkog razvijenosti (III, IV ili 0 ITR), no sve aktivnosti u planiranju i upravljanju usmjerene su ka održivom razvoju i povećanju konkurentnosti destinacije.

ANALIZA STANJA

3. Analiza stanja

Analiza stanja predstavlja temeljni korak u izradi Plana upravljanja destinacijom, s ciljem dobivanja sveobuhvatne slike o trenutnom stanju destinacije Općine Erdut. Kroz prikupljanje i interpretaciju dostupnih podataka identificiraju se ključne prednosti i nedostaci u razvoju turizma, što omogućuje definiranje ciljanih mjera i aktivnosti za unaprjeđenje turističke ponude i doživljaja.

Analiza se temelji na zakonodavnom okviru definiranom Zakonom o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma (ZOT), kao i na zaključcima regionalne koordinacije turističkih zajednica. U skladu s time preciziran je teritorijalni obuhvat destinacije te su određeni ciljevi analize – prikupljanje informacija nužnih za donošenje daljnjih strateških i operativnih odluka u upravljanju destinacijom.

Analiza uključuje ispitivanje elemenata turističke destinacije, postojeće i potencijalne turističke proizvode, stanje infrastrukture, ljudske potencijale, brend identitet destinacije te njezinu percepciju na tržištu. Uz analizu konkurencije i komunikacijskih aktivnosti, posebna se pozornost posvećuje dostupnim strateškim, prostornim i zakonodavnim dokumentima na svim razinama vlasti.

3.1. Turistički proizvod i usluge

U ovom poglavlju prikazana je identifikacija i analiza ključnih dionika koji sudjeluju u razvoju i upravljanju turizmom na području Općine Erdut. Analiza uključuje javni, privatni i civilni sektor te druge relevantne sudionike koji svojim djelovanjem utječu na turističku ponudu i održivost destinacije. Cilj je razumjeti uloge, međusobne odnose i razinu uključenosti dionika kako bi se osigurala učinkovita koordinacija i suradnja u provedbi Plana upravljanja.

3.1.1. Smještajni kapaciteti i analiza smještajnog kapaciteta

Općina Erdut u 2024. godini raspolaže s ukupno 50 smještajnih objekata, unutar kojih se nalazi ukupno 238 kreveta. Struktura smještaja upućuje na izrazitu dominaciju privatnog i obiteljskog

smještaja, pri čemu najveći udio čine objekti u domaćinstvu, kao i smještajni kapaciteti koji se kategoriziraju kao kuće za odmor, sobe i apartmani.

Analiza broja kreveta pokazuje da su sobe najbrojnija podvrsta s ukupno 103 kreveta, što ukazuje na prevladavanje manjih, često individualno vođenih objekata. Slijede kuće za odmor s ukupno 88 kreveta, koje pridonose razvoju mirnijeg, obiteljskog i ruralnog turizma. Apartmani i studio apartmani zajedno nude 19 kreveta, dok ostale vrste poput stanova i ruralnih kuća za odmor bilježe tek pojedinačne kapacitete.

Kada je riječ o kategorizaciji, najviše objekata nosi oznaku 3 zvjezdice (24 objekta), što ukazuje na srednju razinu kvalitete i standarda usluge. Primjetan je i solidan broj objekata s 2 zvjezdice (11) te 4 zvjezdice (6), dok je visokokategoriziranih smještaja s 5 zvjezdica i dalje vrlo malo (2 objekta). Četiri objekta nisu kategorizirana, što može ukazivati na potrebe za dodatnim administrativnim ili infrastrukturnim unapređenjem.

Ukupno gledajući, smještajna ponuda Općine Erdut nije velika, ali je raznolika, s potencijalom za razvoj kroz podizanje kvalitete usluge, bolje iskorištavanje postojećih kapaciteta i moguće proširenje ponude u segmentu specijaliziranih oblika smještaja (npr. tematski, obiteljski, aktivni turizam). Ruralni karakter destinacije pruža dodatnu priliku za razvoj održivih i autentičnih oblika turizma temeljenih na smještaju kod domaćina.

Tablica 3. Broj objekata po vrstama smještaja

Vrsta objekta	Broj objekata
Nekomercijalni smještaj	2
Objekti na OPG-u (seljačkom domaćinstvu)	1
Objekti u domaćinstvu	31
Ostali ugostiteljski objekti za smještaj (druge vrste – skupina kampovi)	16
Ukupno	50

Tablica 4. Broj objekata po podvrstama smještaja

Podvrsta objekta	Broj objekata
Apartman	3
Kuća stanovnika općine/grada	2
Kuća za odmor	5
Objekti na OPG-u (seljačkom domaćinstvu)	1
Objekti u domaćinstvu	31

Soba za iznajmljivanje	5
Studio apartman	3
Ukupno	50

Tablica 5. Broj objekata po kategorizaciji smještaja

Kategorija	Broj objekata
1 zvjezdica	2
2 zvjezdice	11
3 zvjezdice	24
4 zvjezdice	6
5 zvjezdica	2
2 sunca	1
Nema kategorizacije	4
Ukupno	50

Tablica 6. Broj kreveta po podvrstama i kategoriji smještaja

Vrsta smještaja	Kategorija	Broj kreveta
Apartman	2 zvjezdice	6
	3 zvjezdice	3
	4 zvjezdice	2
	Ukupno	11
Studio apartman	3 zvjezdice	8
	Ukupno	8
Kuća za odmor	2 zvjezdice	16
	3 zvjezdice	61
	4 zvjezdice	11
	Ukupno	88
Kuća	Nema kategorizacije	4
	Ukupno	4
Soba	1 zvjezdica	4
	2 zvjezdice	45
	3 zvjezdice	28
	4 zvjezdice	20
	Nema kategorizacije	6
	Ukupno	103
Ruralna kuća za odmor	2 sunca	10
	Ukupno	10
Stan	Nema kategorizacije	1
	Ukupno	1
Ukupno		238

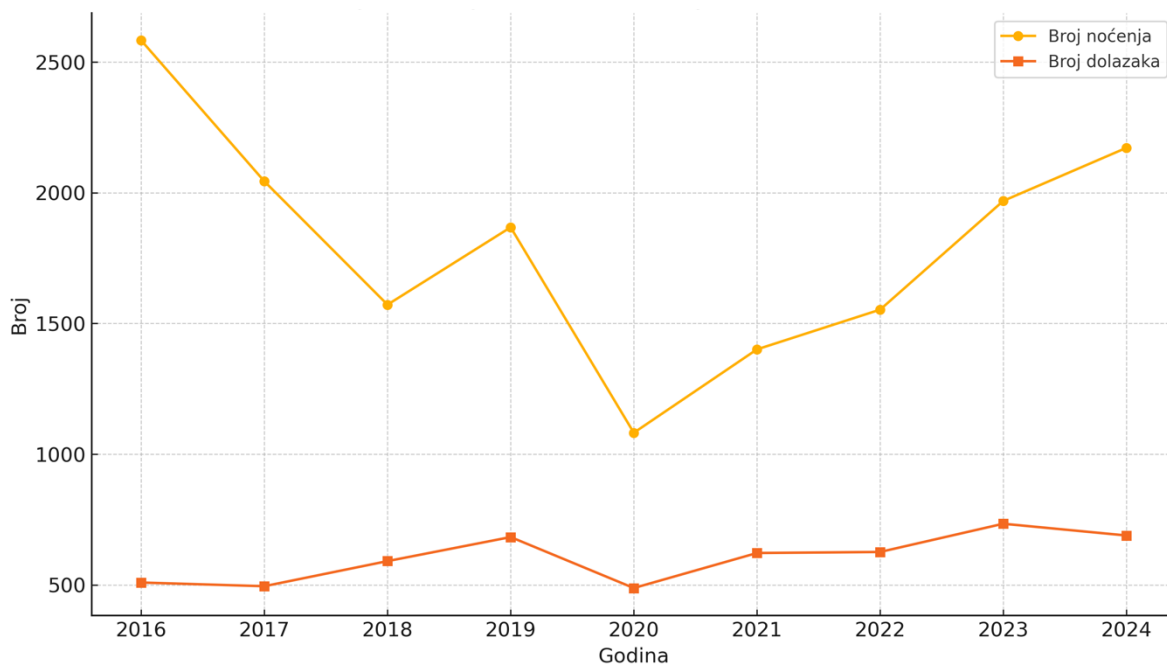
3.1.1.1. Uloga nekomercijalnog smještaja

Nekomercijalni smještaj, koji obuhvaća boravke u vlastitim kućama za odmor te smještaj kod rodbine i prijatelja bez naplate, ima važnu ulogu u ukupnoj slici turističkog prometa, osobito tijekom onih razdoblja kada je općina Erdut posebno interesantna turistima. Općina Erdut ima velik broj takvih smještaja (poput vikendica), a iako ne generira izravne prihode kroz smještajne usluge, ovaj segment doprinosi turističkoj potrošnji kroz korištenje ugostiteljskih, rekreativnih i kulturnih sadržaja. U Tablici 6 navedeni smještani nisu nekomercijalni smještaji – vikendice već samo nekomercijalni smještaji iz eVisitor evidencije. U destinacijama poput Općine Erdut, gdje je komercijalna smještajna ponuda još uvijek u razvoju, nekomercijalni smještaj pomaže u rasterećenju kapaciteta tijekom razdoblja opterećenja (npr. oko 15.8. kada je slavlje Velike Gospe u Aljmašu), ali istovremeno može usporiti investicije u komercijalne objekte zbog manje izraženog tržišnog pritiska. Zbog toga je važno pratiti njegov udio te dugoročno poticati prelazak iz nekomercijalnog u registrirani smještajni kapacitet, posebno kroz edukaciju, fiskalne poticaje i unapređenje kvalitete usluge.

3.1.2. Analiza broja dolazaka i noćenja

U razdoblju od 2016. do 2024. godine, broj noćenja i dolazaka u Općini Erdut pokazuje jasne oscilacije, s prepoznatljivim utjecajem pandemije u 2020. godini. Nakon početnog blagog pada u razdoblju 2016.-2018., 2019. bilježi blagi oporavak, no 2020. godina donosi značajan pad noćenja i dolazaka zbog globalnih ograničenja u putovanjima.

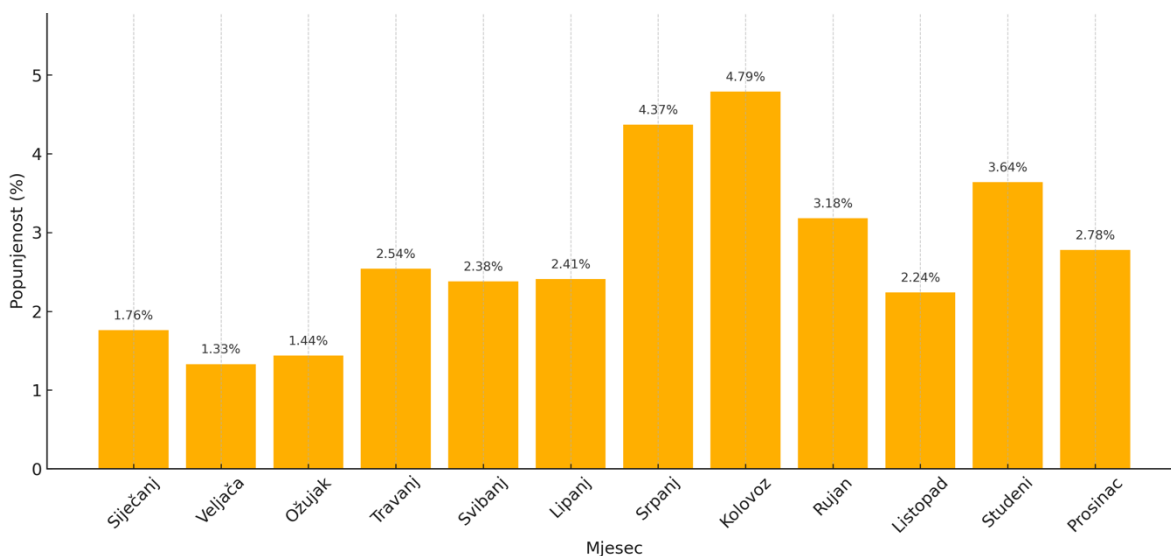
Od 2021. nadalje, vidljiv je postupan i stabilan oporavak, pri čemu broj noćenja kontinuirano raste iz godine u godinu, dosegnuvši maksimum u 2024. godini (2.172 noćenja). Broj dolazaka također raste, iako nešto sporijim tempom, što može upućivati na porast duljine boravka po posjetitelju.

Grafikon 1. Trend dolazaka i noćenja u Općini Erdut (2016. - 2024.)

Mjesečna popunjenost smještajnih kapaciteta u Općini Erdut u 2024. godini pokazuje izrazitu sezonalnost. Najveća popunjenost zabilježena je u kolovozu (4,79%) i srpnju (4,37%), što odgovara vrhuncu ljetne sezone i pojačanoj turističkoj aktivnosti. U jesen i proljeće popunjenost se kreće između 2% i 3%, dok je tijekom zimskih mjeseci znatno niža (oko 1,3-1,8 %).

Ovi podaci ukazuju na potrebu za diversifikacijom ponude izvan ljetne sezone, kako bi se ravnomjernije rasporedio turistički promet tijekom cijele godine i povećala iskoristivost kapaciteta.

Grafikon 2. Popunjenost smještajnih kapaciteta po mjesecima u 2024. godini

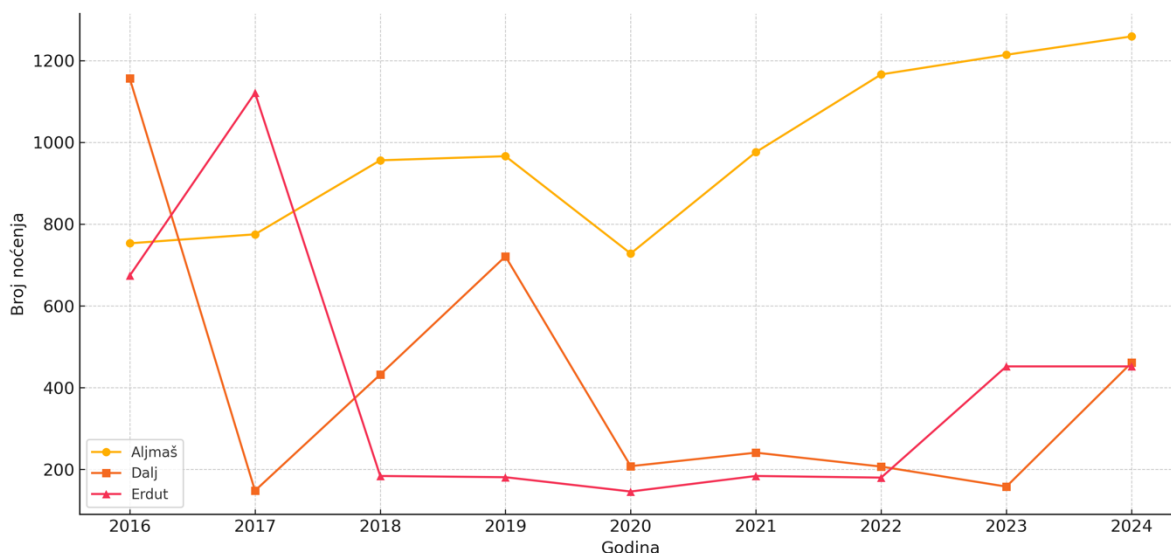
Grafikon 3 prikazuje razvoj turističkog prometa po naseljima Aljmaš, Dalj i Erdut u razdoblju od 2016. do 2024. godine, mjereno brojem ostvarenih noćenja.

Aljmaš bilježi konzistentan rast broja noćenja - s 753 noćenja 2016. na 1.259 noćenja u 2024. godini. Ovaj trend ukazuje na sve veću prepoznatljivost Aljmaša kao destinacije, vjerojatno potaknutu razvojem vjerskog turizma, manifestacija i blizinom Dunava.

Dalj je imao izuzetno visok broj noćenja u 2016. (1.156), nakon čega slijedi nagli pad u 2017. i 2018., te kasnije oscilacije. Posljednjih godina vidljiv je ponovni blagi rast, a 2024. završava s 461 noćenjem. Ovaj nestabilan trend može upućivati na ovisnost o pojedinačnim objektima ili manifestacijama.

Erdut je imao neujednačen razvoj, s vrhuncem 2017. godine (1.121 noćenje), zatim padom i stagnacijom, ali i ponovnim jačanjem turističkog prometa nakon 2022., dosegnuvši 452 noćenja u 2024. Ovaj uzorak može biti posljedica promjena u smještajnim kapacitetima i ponudi, ali i događanja kao što su vinske manifestacije ili cikloturistički sadržaji.

S obzirom na navedeno, Aljmaš se pokazuje kao najstabilniji i najbrže rastući lokalitet, dok Dalj i Erdut imaju veći potencijal za rast uz dodatne investicije u smještaj i sadržaj.

Grafikon 3. Broj dolazaka i noćenja po naseljima u Općini Erdut (2016. - 2024.)

U nastavku je prikazana analiza turista po dobi i spolu, u Tablici 7.

Tablica 7. Broj noćenja prema dobi i spolu u 2024.

Dobna skupina	Muški	Ženski	Ukupno
0–5	30	20	50
11–16	70	56	126
17–18	48	43	91
18–24	118	88	206
25–34	292	165	457
35–44	237	327	564
45–54	172	180	352
55–64	137	174	311
65+	37	43	80
Ukupno	1.139	1.096	2.235

Tijekom 2024. godine u Općini Erdut ostvareno je ukupno 2.235 noćenja, gotovo ravnomjerno raspoređenih između muških (1.139) i ženskih (1.096) turista.

Najviše noćenja bilježe dobne skupine 35-44 godine (564 noćenja) i 25-34 godine (457 noćenja), što upućuje na dominantnu prisutnost radno aktivne populacije u turističkom prometu. Slijede skupine 45-54 i 55-64 godine, koje zajedno čine značajan udio, što može ukazivati na turiste srednje životne dobi s većim boravišnim kapacitetom i potencijalom za konzumaciju dodatnih sadržaja.

Najmanje noćenja ostvaruju djeca i stariji od 65 godina, što je uobičajeno za kontinentalne destinacije s naglaskom na aktivni ili tematski turizam, gdje mlađe obitelji i stariji turisti rjeđe ostvaruju višednevne boravke.

Ovakva struktura posjetitelja može pomoći u usmjeravanju ponude prema obiteljima s odraslom djecom, parovima i pojedincima u srednjim godinama, uz jačanje sadržaja koji odgovaraju njihovim interesima - poput kulturnih događanja, vinskog turizma, aktivnog odmora i gastro doživljaja.

Tablica 8 prikazuje broj dolazaka i noćenja domaćih i stranih turista u 2024. godini. Domaći turisti čine većinu dolazaka (69%), a iako je stranih turista manje, oni su ostvarili gotovo jednak broj noćenja kao domaći što ukazuje na to da se strani turisti u općini Erdut zadržavaju duže. To je važan pokazatelj za razvoj ponude usmjerene na produljenje boravka, osobito u segmentima vinskog i aktivnog turizma.

Tablica 8. Domaći i strani turisti u 2024. po broju noćenja

	Broj dolazaka	Broj noćenja
Domaći turisti	477	1.136
Strani turisti	212	1.036
Ukupno	689	2.172

Tablica 9 pokazuje da uz domaće tržište, Njemačka, Srbija i Nizozemska predstavljaju najvažnija emitivna strana tržišta za područje Erduta u 2024. U budućnosti se može razmotriti jača promocija upravo prema tim tržištima.

Tablica 9. Broj dolazaka i noćenja po zemljama za 2024.

Zemlja	Broj dolazaka	Broj noćenja
Bosna i Hercegovina	5	14
Britanski Djevičanski Otoci	1	1
Češka Republika	3	6
Francuska Republika	2	2
Kraljevina Belgija	4	76
Kraljevina Danska	3	18
Kraljevina Nizozemska	15	84
Kraljevina Španjolska	1	1
Mađarska	15	30
Republika Austrija	15	24
Republika Bugarska	2	10
Republika Hrvatska	477	1,136
Republika Kenija	5	5
Republika Koreja (Južna Koreja)	2	2
Republika Poljska	8	18
Republika Sjeverna Makedonija	3	17
Republika Slovenija	5	20
Republika Srbija	38	218
Rumunjska	1	10
Ruska Federacija (Rusija)	4	12
Savezna Demokratska Republika Nepal	3	45
Savezna Republika Njemačka	63	323
Sjedinjene Američke Države (SAD)	4	40
Švicarska Konfederacija	1	1
Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske	4	28
Ukrajina	5	31

3.2. Ugostiteljstvo

Na području općine Erdut djeluje nekoliko ugostiteljskih objekata koji su ravnomjerno raspoređeni po naseljima – Erdut, Dalj, Aljmaš i Bijelo Brdo. U ponudi se nalaze različite vrste objekata, od klasičnih restorana do kafića, što upućuje na osnovnu, ali funkcionalnu ugostiteljsku infrastrukturu.

Najviše restorana nalazi se u Dalju, što je u skladu s njegovom ulogom najvećeg naselja u općini. Erdut i Aljmaš također nude ugostiteljske usluge, no u manjem broju. U Aljmašu se ističe restoran "Vikend", koji uz ugostiteljski karakter ima i važnu ulogu u turističkoj ponudi zahvaljujući blizini svetišta i Dunava. U Aljmašu je i prepoznatljiva prodavaonica torti i kolača „Susi's Cakes“.

Ukupan broj ugostiteljskih objekata relativno je skroman, što odgovara veličini i turističkoj razvijenosti općine. No, prisutnost restorana i kafića u svakom od većih naselja ukazuje na dostupnost osnovnih usluga kako za lokalno stanovništvo tako i za posjetitelje. To čini dobru osnovu za daljnji razvoj ugostiteljstva, osobito kroz povezivanje s vinskim i kulturnim turizmom koji se razvijaju u toj regiji.

Ipak, evidentan je nedostatak barem jednog vrhunskog restorana koji bi mogao privući zahtjevnije enogastro turiste. Takav bi objekt mogao poslužiti kao element privlačenja gostiju koji ostaju više dana, ali i za izletnike i domaće posjetitelje koji ciljano putuju radi vrhunskog gastronomskog doživljaja.

Tablica 10. Ugostiteljski objekti na području destinacije TZ područja Erdut

Naziv objekta	Naselje	Vrsta objekta	Razdoblje poslovanja	Profil gostiju	Kapacitet unutra/vani	Prilagođenost objekta
Caffe Bar Čošak	Dalj	Priprema i usluživanje pića	od 1976. godine	Lokalno stanovništvo	40/40	Unutrašnjost nema pristup za osobe s invaliditetom, terasa ima. Klimu ima.
Caffe Bar Uno	Dalj	Priprema i usluživanje pića	od 2014. godine	Lokalno stanovništvo	40/40	Unutrašnjost nema pristup za osobe s invaliditetom, terasa ima. Klimu ima.
Caffe Bar Boss	Dalj	Priprema i usluživanje pića	od. 2002. godine	Lokalno stanovništvo	100/100	Ima pristup za osobe s invaliditetom. Klimu ima.
Medison Club And Lounge	Dalj	Priprema i usluživanje pića	od 1973. godine	Široke mase	200/200	Unutrašnjost nema pristup za osobe s invaliditetom,

						terasa ima. Klimu ima.
Krčma Sari Mlin	Dalj	Priprema i usluživanje jela i pića; proslava domjenaka, vjenčanja...	od 2014. godine	Široke mase	1000/200	Ima pristup za osobe s invaliditetom. Klimu ima.
Caffe Bar River D	Erdut	Priprema i usluživanje pića	od 1998. godine	Lokalno stanovništvo	40/40	Unutrašnjost nema pristup za osobe s invaliditetom, terasa ima. Klimu ima.
Restoran Vikend	Aljmaš	Priprema i usluživanje jela i pića	od 1999. godine	Široke mase	100/100	Unutrašnjost nema pristup za osobe s invaliditetom, terasa ima. Klimu ima.
Konoba Aljmaš	Aljmaš	Priprema i usluživanje jela i pića	od 1998. godine	Široke mase	30/40	Unutrašnjost nema pristup za osobe s invaliditetom, terasa ima. Klimu ima.
Restoran Slavonska Polja	Bijelo Brdo	Priprema i usluživanje jela i pića	od 2004. godine	Široke mase	30/20	Nema pristup za osobe s invaliditetom. Klimu ima.
Caffe Bar Lovac	Bijelo Brdo	Priprema i usluživanje pića	od 1998. godine	Lokalno stanovništvo	20/20	Unutrašnjost nema pristup za osobe s invaliditetom, terasa ima. Klimu ima.
Caffe Bar Tnt	Bijelo Brdo	Priprema i usluživanje pića	od 1998. godine	Lokalno stanovništvo	20/20	Ima pristup za osobe s invaliditetom. Klimu nema.
Caffe Bar Mali Raj	Bijelo Brdo	Priprema i usluživanje pića	od 1998. godine	Lokalno stanovništvo	20/20	Nema pristup za osobe s invaliditetom. Klimu ima.

3.3. Turističke atrakcije i resursne osnove

Prostor Općine Erdut obiluje vrijednim kulturnim, prirodnim i manifestacijskim atrakcijama koje čine temelj za razvoj održivog i autentičnog turizma. Njihova raznolikost i prostorna raspoređenost omogućuju oblikovanje atraktivnih turističkih proizvoda tijekom cijele godine.

Kulturni resursi Općine Erdut temelje se na bogatoj povijesnoj i vjerskoj baštini, očuvanim ruralnim cjelinama te spomenicima kulture. Ističe se Dunavski Limes, dio UNESCO svjetske baštine, s nalazištima i ostacima rimskih vojnih objekata, uključujući i lokalitete u Erdutu i Dalju. Crkva Gospe od utočišta u Aljmašu, kao važan hodočasnički centar, privlači velik broj posjetitelja tijekom cijele godine, osobito za blagdan Velike Gospe. Kulturna atrakcijska i resursna osnova prikazana je u Tablici 11.

Tablica 11. Pregled kulturne atrakcijske i resursne osnove u Općini Erdut

Naziv atrakcije	Tip atrakcije	Važnost
Dunavski Limes (nalazišta Batina, Zmajevac, Kneževi Vinogradi, Lug, Kopačevo, Erdut, Dalj)	arheološki lokalitet	nacionalna
Crkva Gospe od utočišta u Aljmašu	sakralni objekt	nacionalna
Kulturni i znanstveni centar Milutina Milankovića u Dalju	Muzej	nacionalna
Podrum u Erdutu s jednom od najvećih bačvi u uporabi na svijetu	kultura života i rada	nacionalna
Naselje Aljmaš	očuvana ruralna cjelina	regionalna
Kula u Erdutu s vidikovcem	tvrđava, gradina	regionalna
Dvorac Adamović Czech u Erdutu	Dvorac	regionalna
Bjelobrdska kultura	arheološka kultura	nacionalna

Izvor: Katalog turističke ponude OBŽ i interni podaci općine Erdut

Prirodni resursi Općine Erdut uporište su za razvoj rekreacijskog, edukativnog i ekološki održivog turizma, a prikazni su u Tablici 12.

Tablica 12. Pregled prirodne atrakcijske i resursne osnove u Općini Erdut

Naziv atrakcije	Tip atrakcije	Važnost
Rijeka Dunav	rijeka	međunarodna
Regionalni park Mura-Drava/rijeka Drava	rijeka	međunarodna
UNESCO Park bisofere Mura-Drava-Dunav		

Značajni krajobraz Erdut - lesne padine iznad Dunava	posebni oblik reljefa	regionalna
Erdutsko vinogorje	kulturni krajobraz	nacionalna
Park pokraj patrijaršije u Dalju	park	regionalna

Manifestacije na području Općine Erdut značajno doprinose atraktivnosti destinacije i predstavljaju ključne elemente kulturnog i društvenog identiteta i prikazane su u Tablici 13.

Tablica 13. Manifestacije u Općini Erdut

Naziv atrakcije	Tip atrakcije	Važnost
Velika Gospa u Aljmašu - Svetkovina Uznesenja Blažene Djevice Marije	vjerska manifestacija	regionalna
Wine & Bike tour Erdut	sportsko-gastronomska manifestacija	regionalna

Turistička ponuda uključuje i dodatne usluge vezane uz aktivni odmor i interpretaciju prirode, a prikazana je niže u Tablici 14.

Tablica 14. Turističke usluge u turizmu

Turističke usluge	Tip usluge
Old Town Izlet - Osijek, Drava i Dunav iz čamca!	izlet brodom
Aljmaški rit - Riječna škola, Aljmaš	kanu/kajak

3.4. Javna turistička infrastruktura

Na području općine Erdut razvijena je raznolika javna turistička infrastruktura koja pruža značajne mogućnosti za razvoj aktivnog, kulturnog i vjerskog turizma. Posebno je izražen potencijal biciklističkog turizma, koji je podržan međunarodno priznatim rutama – EuroVelo 6, EuroVelo 13 te Amazone of Europe Bike Trail. Ove rute povezuju općinu Erdut s mnogo širim europskim prostorom te privlače cikloturiste iz raznih zemalja, osobito u toplijim mjesecima godine.

Na području općine nalaze se i regionalno važne biciklističke i pješačke staze, kao što su Slavonija Outdoor rute, Erdutski zeleni krug i Podunavski pješački put, koje povezuju lokalne

atrakcije i naselja. Tu su i dvije poučne staze – u značajnom krajobrazu Erdut te u području Porić – koje objedinjuju edukativne, rekreacijske i prirodne sadržaje.

Vjerski turizam posebno je važan za općinu Erdut, osobito zbog nacionalno prepoznatog Svetište Gospe od utočišta u Aljmašu, koje okuplja tisuće hodočasnika svake godine, osobito na blagdan Velike Gospe. Uz to, postoje i atraktivni vidikovci (Stari grad Erdut i Aljmaš Kalvarija), šetališta i riječne plaže koje doprinose kvaliteti boravka i atraktivnosti područja, osobito za izletnike.

Važan segment javne turističke infrastrukture čini i pristanište za riječne kruzere u Aljmašu, koje omogućuje dolazak posjetitelja Dunavom, kao i daljnji razvoj riječnog turizma. Sekundarna infrastruktura obogaćena je Kulturnim i znanstvenim centrom Milutina Milankovića u Dalju, koji povezuje kulturnu baštinu, znanost i turizam kroz interpretaciju života i rada svjetski poznatog znanstvenika.

Sveukupno gledano, općina Erdut raspolaže vrijednim i raznovrsnim elementima javne turističke infrastrukture, od kojih je većina regionalnog ili međunarodnog značaja. Ipak, daljnji razvoj i ulaganje u povezivanje atrakcija, bolju signalizaciju, infrastrukturu uz rute te turističko vođenje i interpretaciju, mogli bi dodatno osnažiti ponudu i povećati konkurentnost ove destinacije na turističkom tržištu.

Tablica 15. Turistička infrastruktura u Općini Erdut

Naziv infrastrukture	Tip atrakcije	Važnost
Dunavska biciklistička ruta Eurovelo 6	biciklistička ruta	međunarodna
Dravska biciklistička ruta i Eurovelo 13 ruta 'željezna zavjesa'	biciklistička ruta	međunarodna
Amazone of Europe bike trail	biciklistička ruta	međunarodna
Svetište Gospe od utočišta u Aljmašu	Svetište	nacionalna
Slavonija Outdoor, 2 kružne turističke biciklističke rute	biciklistička ruta	regionalna
Vidikovac Stari Ggrad Erdut	Vidikovac	regionalna
Aljmaš kalvarija	Vidikovac	regionalna
Šetalište Josipa Kamenjci joce u Dalju	Šetnica	regionalna
Jama, Dalj	riječna plaža	regionalna
Pristanište za riječne kruzere u Aljmašu	turistička luka	regionalna
Poučna staza značajnog krajboraza Erdut	poučna staza	regionalna
Ekološko edukativna staza Porić	poučna staza	regionalna
Erdutski zeleni krug	pješačko-trkačke staze	regionalna
Podunavski pješački put Aljmaš - Erdut	planinarske staze	regionalna

Izvor: Katalog turističke ponude OBŽ

Tablica 16. prikazuje sekundarnu infrastrukturu u Općini Erdut.

Tablica 16. Sekundarna infrastruktura u Općini Erdut

Naziv infrastrukture	Tip infrastrukture
Kulturni i znanstveni centar - Milutin Milanković	rodna kuća poznate osobe

Izvor: Katalog turističke ponude OBŽ

3.5. Komunalna infrastruktura

Na području općine Erdut sva naselja imaju pristup pitkoj vodi koja se redovito kontrolira od strane Zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije. Naselja Dalj, Aljmaš i Erdut priključena su na crpilište Lekići, dok Bijelo Brdo koristi vodoopskrbni sustav grada Osijeka. Distribuciju vode u cijeloj općini provodi tvrtka Čvorkovac – vodne usluge d.o.o. iz Dalja.

Odvodnja otpadnih voda iz domaćinstava i poslovnih objekata uglavnom se provodi putem individualnih sabirnih jama. U naseljima Dalj i Erdut uslugu javne odvodnje pruža VODOVOD-OSIJEK d.o.o., ovlašteni javni isporučitelj vodnih usluga.

Općina Erdut pokrivena je i plinskom mrežom kojom upravlja HEP-Plin d.o.o. Što se tiče opskrbe električnom energijom, ona se provodi preko razvijene prijenosne i distribucijske mreže kojom upravlja DP „Elektroslavonija“ Osijek. Iako se na području općine ne nalazi proizvodni izvor električne energije, postojeća visokonaponska infrastruktura osigurava stabilnu opskrbu. Razvoj elektroenergetske mreže temelji se na planovima HEP-a, koji uzimaju u obzir potrošačke potrebe, stanje postojeće mreže, energetske potencijale te financijske i strateške prioritete.

3.5.1. Gospodarenje otpadom

Gospodarenje otpadom u općini Erdut organizirano je od mjesta njegova nastanka do konačnog zbrinjavanja, s ciljem izgradnje cjelovitog sustava koji je usklađen s principima održivog razvoja. Poseban naglasak stavlja se na prevenciju nastanka otpada te smanjenje negativnih utjecaja na okoliš, klimu i zdravlje ljudi. Komunalno poduzeće Čvorkovac d.o.o. iz Dalja odgovorno je za prikupljanje i odvoz komunalnog otpada.

U 2020. godini u općini Erdut prikupljeno je ukupno 1.292,49 tona komunalnog otpada, od čega je 1.205,29 tona bio miješani otpad, a 67,61 tona odvojeno sakupljeni otpad. Niti jedan dio

odvojeno prikupljenog otpada nije zaprimljen putem mobilnog ili stacionarnog reciklažnog dvorišta, što ukazuje na značajne manjkavosti u sustavu odvajanja i reciklaže otpada.

Tablica 17. Podaci o komunalnom otpadu za 2020. godinu

JLS (grad/općina) sakuplja/ima otpad	Ukupno sakupljeni komunalni otpad u sklopu javne usluge + usluge povezane s javnom uslugom po JLS (t)	Miješani komunalni otpad u sklopu javne usluge po JLS (t)	Odvojeno sakupljeni komunalni otpad u sklopu javne usluge po JLS (t)	Odvojeno sakupljeni komunalni otpad putem mobilnog reciklažnog dvorišta po JLS (t)	Odvojeno sakupljeni komunalni otpad putem stacionarnog reciklažnog dvorišta po JLS (t)
Erdut	1.292,49	1.205,29	67,61	0	0
UKUPNO Urbana aglomeracija Osijek	35.097,32	21.638,30	11.285,59	0	2.119,17

Izvor: Analiza stanja UA Osijek, prosinac 2022.

Trenutni sustav gospodarenja otpadom temelji se prvenstveno na sakupljanju i odlaganju otpada, dok je iskoristivost sekundarnih sirovina vrlo niska. Trenutno postoji reciklažno dvorište u Dalju, a postavljeni su i zeleni otoci. Ipak, postoji prostor za daljnji napredak u ovom kontekstu odgovarajuće infrastrukture za prikupljanje otpada. Važno je usmjeriti buduće aktivnosti prema uspostavi integriranog sustava gospodarenja otpadom koji će omogućiti veću stopu reciklaže i efikasnije korištenje resursa.

3.6. Prometna infrastruktura

Prometna infrastruktura ključan je element za dostupnost i razvoj turizma u destinaciji. Kvalitetna cestovna, željeznička, zračna i riječna povezanost omogućuje bolji protok posjetitelja, ali i lakši pristup uslugama i sadržajima unutar područja. U nastavku se daje pregled prometne povezanosti Općine Erdut.

3.6.1. Cestovni promet

Općina Erdut smještena je na prometno povoljnoj lokaciji u kontekstu glavnih europskih prometnih pravaca. Njezin strateški prometni značaj proizlazi prvenstveno iz blizine podravskog i podunavskog prometnog koridora, koji se dodatno nadovezuju na posavski prometni pravac u neposrednoj blizini. Sustav državnih i županijskih cesta omogućuje povezanost svih naselja općine te ključnih gospodarskih i drugih važnih sadržaja za Republiku Hrvatsku i općinu Erdut. Lokalna i nerazvrstana cestovna infrastruktura omogućuje dodatnu dostupnost ostalim sadržajima. Prometni sustav funkcionira u skladu s važećim Zakonom o cestama, a cestovna mreža definirana je Prostornim planom općine.

Ukupna duljina cestovne mreže na području općine iznosi 151,37 kilometara. Od toga, državne ceste obuhvaćaju 28 kilometara, županijske 24,9 kilometara, dok se na nerazvrstane ceste odnosi 98,47 kilometara.

Održavanje nerazvrstanih cesta dio je komunalne djelatnosti, a općina Erdut svake godine donosi Program održavanja komunalne infrastrukture, kojim se definiraju potrebne aktivnosti i ulaganja u sanaciju i redovno održavanje. Od ukupne mreže nerazvrstanih cesta, 51,62 kilometra otpada na ceste s neasfaltiranim, tj. zemljanim kolnicima.

Tablica 18. Ceste u Općini Erdut

Vrsta ceste	Oznaka i naziv ceste
Državne ceste	DC 213 Osijek – Erdut
	DC 519 Dalj – Borovo
Županijske ceste	ŽC 4092 Aljmaš
	ŽC 4093 Aljmaš – Planina
	ŽC 44084 Željeznička ulica u Bijelom Brdu
	ŽC 44085 Dalj – Vera (kod farme Lovas)
	ŽC 44086 Dalj – Vera (kod farme Marinovci)

3.6.2. Javni prijevoz na području općine Erdut

Na području Općine Erdut javni prijevoz putnika osiguravaju tri prijevoznička poduzeća koja povezuju naselja unutar općine s većim urbanim središtima poput Osijeka i Vukovara. Linije

obuhvaćaju važna naselja poput Aljmaša, Dalja, Erduta i Bijelog Brda, čime se stanovnicima i posjetiteljima omogućuje svakodnevna mobilnost, pristup uslugama te povezivanje s ostatkom regije. Posebno je važna i međunarodna povezanost prema susjednoj Srbiji.

- "GPP" OSIJEK: na liniji Osijek-Nemetin-Sarvaš-Bijelo Brdo
- "PANTURIST" OSIJEK: na liniji Osijek-Nemetin-Sarvaš-Bijelo Brdo-Aljmaš-Dalj-Bogaljevci-Erdut
- "ČAZMATRANS": na liniji Vukovar-Dalj-Bogaljevci-Erdut-Aljmaš-Bijelo Brdo-Sarvaš i na liniji Vukovar-Dalj-Erdut-državna granica-Sombor ili Odžaci.

3.6.3. Biciklističke staze

Biciklistička infrastruktura u općini Erdut dio je šire Dunavske biciklističke rute koja se proteže od granice s Mađarskom, prolazi kroz Batinu, Osijek, Vukovar i Ilok, te se nastavlja prema teritoriju Srbije. Na području općine, ova ruta prolazi državnom cestom D213 koja povezuje Osijek, Bijelo Brdo i Dalj, a potom nastavlja županijskom cestom D519 kroz naselje Dalj prema Vukovarsko-srijemskoj županiji.

U okviru projekta „Vinsko-turistička cesta Erdutskog vinogorja“ uspostavljeno je pet informativnih punktova - odmorišta za cikloturiste koja su smještena u svim naseljima općine. U razdoblju od 2016. do 2022. godine uređena su takva odmorišta u Dalju, Erdutu i Aljmašu.

Prema Analizi stanja cikloturizma na području općine Erdut, najveće prepreke daljnjem razvoju biciklističkog turizma i korištenju bicikla u svakodnevnom prijevozu i rekreaciji predstavljaju nedostatak osnovne prometne i prateće infrastrukture, ograničen broj izgrađenih biciklističkih staza i traka, slabije održavanje i neadekvatno označavanje postojećih ruta. Također, prisutan je i manjak promotivnog materijala poput letaka, brošura te informativnih tabli, dok promocija biciklističkih potencijala ovog područja još uvijek nije dovoljno vidljiva niti prepoznatljiva. S druge strane, poticajno je što u Aljmašu i Dalju postoji mogućnost najma bicikala i korištenja istoga na destinaciji što turistima i posjetiteljima bez bicikala na destinaciji omogućava upoznavanje s istom istraživanjem pomoću ovog prigodnog načina prijevoza.

3.6.4. Željeznički promet

Područjem općine Erdut prolazi važan podravski željeznički koridor koji povezuje Čakovec, Varaždin, Koprivnicu, Osijek, Dalj i Erdut. Na području općine nalaze se dvije željezničke pruge koje koriste Hrvatske željeznice: MP.14. Vinkovci – Erdut – Državna granica te I.100 Dalj – Osijek – Varaždin. U općini su smještene tri kolodvora (u Dalju, Erdutu), dva stajališta (Novi Dalj i Bijelo Brdo) te dva tovarišta, u Dalju i Erdutu, čime je omogućena putnička i teretna željeznička povezanost s ostalim dijelovima regije i države.

3.6.5. Zračni promet

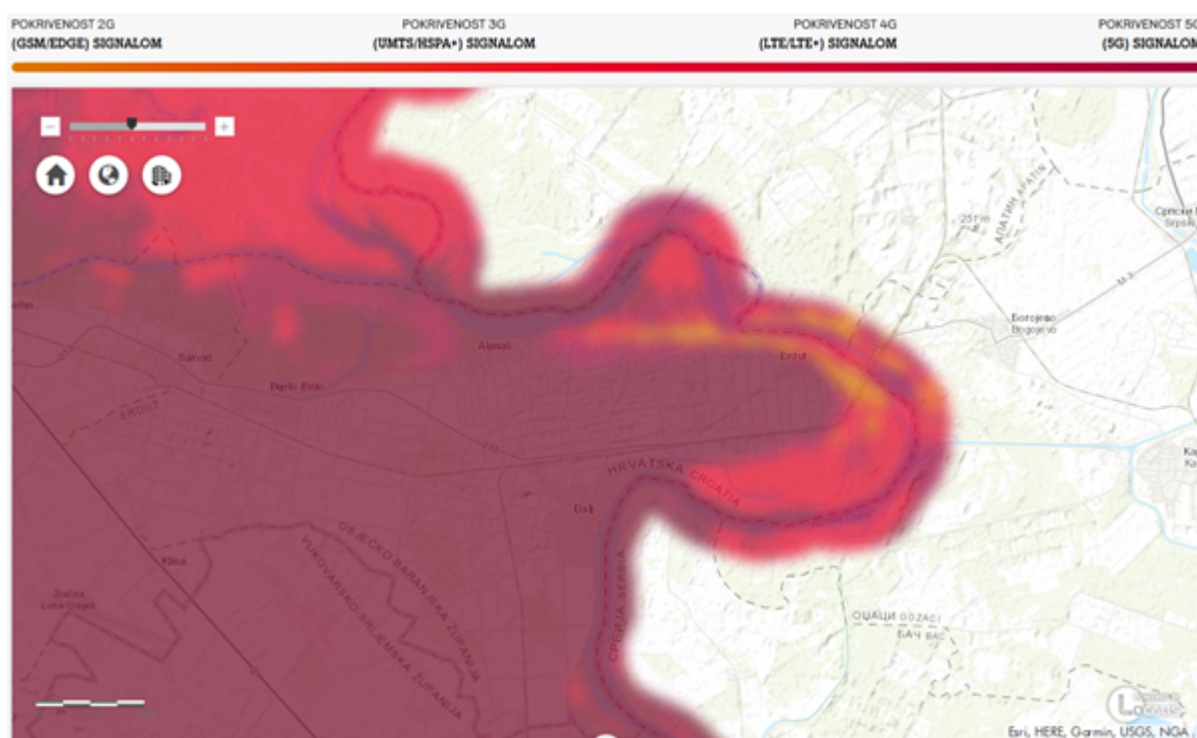
Premda općina Erdut nema vlastitu zračnu luku niti se nalazi na europskim zračnim koridorima, njezina prometna dostupnost poboljšana je blizinom Zračne luke Osijek – Klisa, koja se nalazi na udaljenosti od oko 16 kilometara. Ova zračna luka II. kategorije (oznaka LCN 70 / ICAO 4E) omogućuje međunarodne letove i povezuje regiju s udaljenim destinacijama. Osim toga, na području općine nalaze se i poletno-sletne staze koje služe za poljoprivredne potrebe, smještene uz gospodarstva u Marinovcima i Klisi.

3.6.6. Riječni promet

Općina Erdut raspolaže značajnim riječnim prometnim resursima – 34,825 kilometara plovnog puta na Dunavu i 5,600 kilometara na Dravi. Prema Europskom ugovoru o glavnim unutarnjim plovnim putevima (AGN), dionice ovih rijeka pripadaju mreži međunarodnih plovnih puteva: Dunav kao put E-80 (klasa VI) dostupan je za plovību cijele godine, dok je Drava kao put E-80-08 (klasa IV) plovna samo četiri mjeseca u godini, a dodatna četiri mjeseca uz ograničenja tereta. Nadzor nad plovidbom provode Kapetanija Vukovar (Dunav) i Kapetanija Osijek (Drava). Posebnu važnost ima pristanište u Aljmašu, koje omogućuje prihvat turističkih riječnih brodova, čime se potiče razvoj riječnog turizma na ovom području.

3.7. Analiza stanja digitalizacije

Osječko-baranjska županija ima potpunu pokrivenost fiksnom i mobilnom mrežom, dok je dostupnost širokopojasnog interneta do nedavno bila rezervirana za urbana područja. U posljednjih nekoliko godina proveden je projekt razvoja širokopojasne infrastrukture na području nekoliko općina među kojima je i Erdut, čime je 9.603 "bijelih" adresa na ovom području omogućen brzi (+40 Mbit/s) i ultra-brzi (+100 Mbit/s simetrično) širokopojasni pristup internetu. Navedena digitalna infrastruktura važna je za razvoj gospodarske aktivnosti te će unaprijediti korištenje digitalnih usluga u ruralnim područjima.

Izvor: Karta pokrivenosti mobilnom mrežom i podatkovnim uslugama, A1 Hrvatska 2025.

Slika 1. Pokrivenost mobilnom mrežom na području Općine Erdut

Osim što veći dio kućanstava još uvijek ne koristi Internet, najviše problema u pristupu internetskoj mreži imaju stanovnici naselja Erdut, a posebno loša pokrivenost je u dijelu općine koji obuhvaća Dalj planinu, kao što je vidljivo na prikazu. U ovom području problem stvaraju signali roaminga u neposrednoj blizini državne granice s Republikom Srbijom, što otežava korištenje mobilne mreže, a posebno mobilnog interneta.

Općina je u potpunosti pokrivena 2G i 3G mobilnom mrežom, uz spomenute poteškoće u naselju Erdut i na području Dalj planine. Što se 4G i 5G mobilne mreže tiče, ona je najdostupnija u naseljima Aljmaš i Bijelo Brdo, ali se radi o signalu lošije kvalitete.

Uzevši navedeno u obzir, posebno je važna dostupnost besplatnog interneta (Wifi) na svim ključnim turističkim lokacijama i javnim površinama, a on je u Općini Erdut dostupan kroz različite projekte još od 2014. godine.

Važno je spomenuti da Poduzetničko-razvojni centar općine Erdut nudi poduzetnički prostor stanovnicima i turistima koji uključuje osnovnu radnu opremu i internet. To doprinosi digitalizaciji općine, a Erdut i općinu time čini interesantnom destinacijom za digitalne nomade.

Općina Erdut ima bogatu atrakcijsku osnovu koja se temelji na prirodnim, kulturnim i infrastrukturnim vrijednostima, kao i turističkim uslugama. Implementacija "smart villages" tehnologija može značajno poboljšati upravljanje ovim područjem u različitim segmentima:

1. Prikupljanje i analiza podataka

Korištenje eVisitora, kao alata za prijavu i prikupljanje podataka o turističkim dolascima, generiraju se izrazito važni podaci potrebni za donošenje upravljačkih odluka o razvoju turizma. Drugi, pametni načini, prikupljanja podataka o turističkim boravcima i iskustvima mogu biti dodatni zamašnjak razumijevanju turističkih potreba, trendova i oblikovanju turističke ponude.

2. Promocija destinacije

Općine Erdut digitalno je prisutna te osim službene stranice tz.opcina-erdut.hr ima aktivne profile na društvenim mrežama kao što su Facebook i Instagram. Daljnje širenje dosega i jačanje kvaliteta sadržaja u skladu s najsuvremenijim trendovima promidžbe na digitalnim platformama, definitivno može biti čimbenik pozicioniranja turističke destinacije na željenim tržištima u budućnosti.

3. Digitalna integracija turističke ponude i pružatelja usluga

Globalne rezervacijske platforme za promociju smještajnih kapaciteta, kao što su Booking i Airbnb pružaju vidljivost i jednostavan način rezervacije za turiste. Većina smještajnih kapaciteta se nalazi na takvim platformama, međutim potrebno ih je približiti svim vrstama iznajmljivača turističkog smještaja, koji nisu na potrebnoj razini digitalne spremnosti. Prema Booking-u, Slavonija i Baranja je najsrdajčnija regija u Hrvatskoj 2023. godine te jedna od 10 najsrdajčnijih regija na svijetu u 2025. godini, a jačanje prisutnosti na ovoj platformi može samo pozitivno

utjecati na brendiranje i broj turističkih dolazaka. Kad se govori o turističkim atrakcijama i pružateljima turističkih usluga, kao što su obilasci vinarija, tematske ture, aktivni turizam i slično, vidljiv je veliki nedostatak prisutnosti njihove ponude na TripAdvisor-u i Google Maps-u, kao i niska razina digitalnog marketinga. Aktivacija digitalnog potencijala navedenih digitalnih vodiča može pružiti visoku razinu regionalne i globalne vidljivosti te omogućiti integrirano korisničko iskustvo, umjesto potrage za informacijama na različitim platformama.

4. Edukacija i digitalne vještine

U kontekstu općine Erdut, kao i u drugim ruralnim područjima, uočavaju se izazovi vezani uz nedovoljnu osviještenost o važnosti digitalnih vještina, ograničene financijske mogućnosti za kontinuirano obrazovanje te izražen generacijski jaz – posebno kod starijih pružatelja turističkih usluga koji sporije prihvaćaju nove tehnologije.

Pozitivna iskustva iz sličnih sredina pokazuju da se kroz suradnju lokalne samouprave, turističke zajednice i obrazovnih institucija može značajno unaprijediti razina digitalnih kompetencija. Za destinaciju poput Erduta ključno je osnažiti lokalne dionike u turizmu kroz edukacije koje obuhvaćaju ne samo osnovna znanja poput korištenja rezervacijskih sustava, već i napredne digitalne alate za promociju, upravljanje i razvoj ponude.

Takva ulaganja mogu se ostvariti uz potporu Turističke zajednice, kroz nacionalne i europske projekte, a održivi napredak zahtijeva kontinuiranu promociju edukacija i podizanje svijesti o važnosti digitalne transformacije turizma u Erdutu.

3.8. Analiza stanja pristupačnosti destinacije osobama s invaliditetom

Turistička odredišta i sadržaji javne namjene trebali bi biti prilagođeni potrebama osoba s invaliditetom što je više moguće, kako u fizičkom, tako i u komunikacijskom smislu. Fizička prilagođenost objekata odnosi se na mogućnost kretanja i dolaska u razne dijelove objekta, kao i jednostavnost korištenja sadržaja unutar objekta. Komunikacijska prilagođenost važna je zbog informiranja posjetitelja, a u općini Erdut su na turističkim točkama i postavljene informacijske ploče pomoću kojih slijepi i slabovidni mogu saznati više o atrakciji pred kojom se nalaze (Projekt VISITUS). Vođenje principima univerzalnog dizajna i razumne prilagodbe pri organizaciji prostora može uvelike pridonijeti pristupačnosti odredišta i ugodnijem boravku u njima. Načela

pristupačnosti trebala bi se primjenjivati kako na smještajne i ugostiteljske objekte, tako i na sadržaje javne namjene koji se mogu smatrati turističkim odredištem.

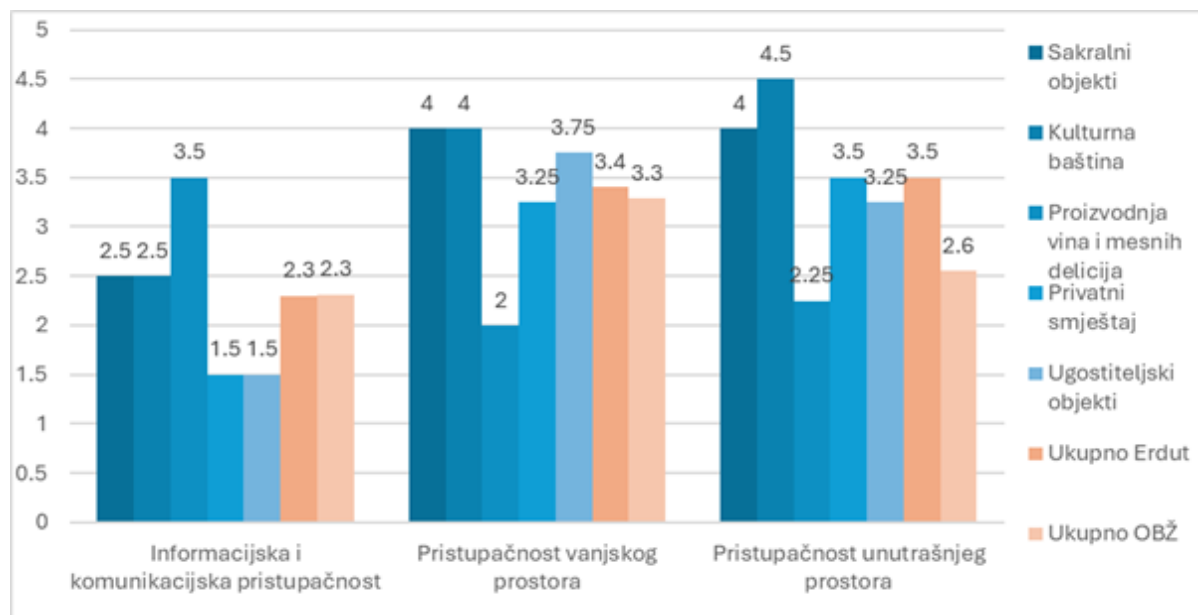
U okviru projekta ADOBE (Pristupačne turističke destinacije i usluge u pograničnim područjima/ Accessible Tourism Destinations and Services in Border Areas) provedenog u okviru Interreg V-a programa prekogranične suradnje Mađarska-Hrvatska 2014. -2020., izrađena je Analiza turističkih odredišta i Studija o pristupačnosti koja je uključivala ukupno 200 različitih turističkih atrakcija, od čega je 100 bilo s područja Osječko-baranjske županije.

Prosječna ocjena pristupačnosti odredišta nastala na temelju provedene analize iznosi 3,09; 4 objekta postigli su prosječnu ocjenu 1, 30 objekata ocjenu 2, 37 objekata ocjenu 3, 28 objekata ocjenu 4 i samo jedan objekt ocjenu 5. Na području općine Erdut istraženo je 5 objekata, a prosječna ocjena iznosi 3,4 te se značajno ne razlikuje od županijskog prosjeka, pa navedeno istraživanje možemo smatrati relevantnim.

Na razini Županije, najvišu prosječnu ocjenu pristupačnosti imaju seoska imanja, nakon čega slijede sakralni objekti i hotelski smještaj. S druge strane, najlošiju ocjenu ima privatni smještaj, seljačka domaćinstva te kušaonice vina i mesnih delicija. S obzirom kako je ipak analizirano samo 3 seoska gospodarstva, što ne može biti reprezentativan uzorak, jasno je kako javni objekti i najrazvijeniji oblici smještajnih kapaciteta ulažu i pružaju najveću razinu pristupačnosti za osobe s invaliditetom.

U smislu oblika pristupačnosti, najvišu prosječnu ocjenu ima pristupačnost vanjskog prostora (3,3), nakon čega slijedi pristupačnost unutrašnjeg prostora (2,6). Iako je su za nju potrebna najmanja infrastrukturna i financijska ulaganja, najlošiju ocjenu ima Informacijska i komunikacijska pristupačnost (2,3).

Prikaz 18. Pristupačnost destinacije osobama s invaliditetom na području Erduta i OBŽ

Izvor: Projekt Pristupačne turističke destinacije i usluge u pograničnim područjima/ Accessible Tourism Destinations and Services in Border Areas, <https://adobe-huhr.com/>

Grafikon 4. Pristupačnost destinacije osobama s invaliditetom na području Erduta i OBŽ

Izdvoji li se općina Erdut, najlošija obilježja također ima Informacijska i komunikacijska pristupačnost te je identična županijskoj razini. Pristupačnost vanjskog prostora se ne razlikuje značajno, dok ocjena Pristupačnosti unutrašnjeg prostora iznosi 3,5 te je značajno bolja od županijske razine.

Iako je prošlo gotovo 3 godine od provedbe navedenog projekta, pravobranitelj za osobe s invaliditetom potvrđuje kako su njegovi rezultati i dalje relevantni te odlična polazna vrijednost za unaprjeđenje pristupačnosti destinacije.

3.9. Analiza organiziranosti i dostupnosti usluga u destinaciji

Potrebno je osim navedenih proizvoda i usluga navedene pod poglavljem 3.1. obuhvatiti i obavljanje djelatnosti koje se pružaju i osiguravaju u destinaciji, prvenstveno zbog domaćeg stanovništva, ali se u svom radu prilagođavaju turistima, primjerice razne uslužne djelatnosti, usluge zdravstvene zaštite, vjerske zajednice, javne ustanove u obrazovanju, kulturi i sportu, financijske, platne i poštanske institucije. Također, važan dio je i opremljenost i uređenost javnih

prostora te funkcioniranje svih javnih službi s naglaskom na žurne službe (policija, vatrogasna služaba, službe spašavanja na kopnu i moru).

U nodalno-funkcionalnoj organizaciji Osječko-baranjske županije ističe se dominacija Osijeka kao makroregionalnog središta, regionalnih centara nema, a postoji 5 jačih i 1 slabiji subregionalni centar. Za razliku od regija u Primorskoj Hrvatskoj, povijest naseljenosti ovog područja karakterizira veliki broj većih, funkcijama dobro opskrbljenih, naselja, što podrazumijeva: zdravstvenu skrb, trgovinu, kulturno-umjetničke sadržaje, DVD-ove i slično. Navedeno se odnosi i na općinu Erdut.

Na području općine dostupne su tri ordinacije opće medicine, dvije u Dalju i jedna u Bijelom Brdu, dvije stomatološke ordinacije i dvije ljekarne. S obzirom na omjer dostupne zdravstvene infrastrukture i broja stanovnika, može se zaključiti da lokalno stanovništvo, kao i turisti, imaju pristup odgovarajućim zdravstvenim uslugama, s naglaskom na primarnu zdravstvenu zaštitu. Dodatno, blizina Osijeka i Vukovara, gdje se nalaze zdravstvene ustanove višeg ranga, osigurava cjelovit pristup zdravstvenom sustavu.

Obrazovnu infrastrukturu na području općine Erdut čine dva dječja vrtića u naseljima Dalj i Bijelo Brdo te dvije osnovne škole u Bijelom Brdu i Dalju, s područnom školom u Erdutu. U Dalju se nalazi i jedna srednja škola, koja učenike obrazuje za zanimanja Agroturistički tehničar, Agrotehničar i Ekonomist, trajanja 4 godine.

Što se javnih ustanova u kulturi tiče, u Dalju djeluje Narodna knjižnica Dalj, kao bitan čimbenik kulturnog rada i razvoja općine Erdut. Na području općine Erdut djeluje i Kulturni i znanstveni centar (KZC) „Milutin Milanković“, osnovan 2009. godine. Centar se bavi organizacijom svih vrsta društvenih, a naročito kulturnih sadržaja od interesa za lokalnu zajednicu, regiju i okruženje. Organizira znanstvene skupove, književne večeri, muzičke večeri, likovne kolonije i izložbe, seminare, radionice, predavanja, igraonice.

Sva naselja unutar općine Erdut pokrivena su mini marketima i trgovinama pekarskim proizvodima, dok je trgovačka funkcija najvišeg reda, poput supermarketa i hipermarketa dostupna u Osijeku i Vukovaru.

Vatrogasna zajednica Osječko-baranjske županije djeluje duže od 30 godina, a u svom sastavu ima 4 profesionalne vatrogasne postrojbe i 146 DVD-ova, od kojih se 4 nalaze na području općine Erdut.

Poštanski uredi su dostupni u sva četiri naselja, dok im je radno vrijeme u Erdutu i Aljmašu ograničeno na nekoliko sati dnevno. Bankomati su dostupni u naseljima Dalj i Aljmaš.

Turistička kretanja ne bilježe značajnu sezonalnost, a razina svih navedenih dostupnih centralnih funkcija za lokalno stanovništvo zadovoljava i potrebe turizma. S obzirom da su primarno namijenjene lokalnom stanovništvu, usluge su dostupne u punom radnom vremenu i tijekom cijele godine.

Javni prijevoz je izrazito važno usluga za razvoj turizma, ali ga u ovom trenutku možemo okarakterizirati ograničavajućim faktorom. Trenutni raspored i gustoća voznih redova zadovoljava potrebe putovanja stanovništva općine prema većim gravitacijskim centrima Osijeku i Vukovaru. Kretanje unutar općine je ograničeno na spomenute linije prema gravitacijskim centrima pa turisti ovise o kretanju automobilima ili organiziranim turističkim autobusima.

3.10. Analiza stanja i potreba ljudskih potencijala

Regionalni centar kompetentnosti, Ugostiteljska i turistička škola Osijek, najvažnija je institucija zadužena za edukaciju i razvoj ljudskog potencijala u sektoru turizma na području Županije. U okviru istoimenog projekta izrađena je Analiza tržišta rada za turistička i ugostiteljska zanimanja slavonske regije za razdoblje od 2013. do 2021. godine. U nastavku se nalaze ključni zaključci:

Tijekom gotovo cijelog promatranog razdoblja, potražnja za turističkim i ugostiteljskim zanimanjima koja zahtijevaju trogodišnje strukovno obrazovanje bila je znatno veća od potražnje za četverogodišnjim strukovnim zanimanjima. U 2019. godini zabilježen je pad potražnje u svim turističkim i ugostiteljskim sektorima, a taj se trend nastavio i tijekom 2020., pojačan utjecajem pandemije. Međutim, 2021. godina donosi snažan oporavak potražnje za svim zanimanjima u sektoru turizma i ugostiteljstva.

U regiji godišnja potražnja za radnicima u sektoru turizma i ugostiteljstva (T&U) iznosi prosječno 3.500 radnika, uključujući zanimanja koja zahtijevaju četverogodišnje, trogodišnje ili niže obrazovanje. Međutim, broj oglašanih slobodnih radnih mjesta na HZZ-u znatno je manji od ukupne ponude radne snage (nezaposleni i mladi), što rezultira viškom radnika od prosječno 2.921 godišnje. Navedene brojke treba uzeti s rezervom, budući da HZZ nije jedini kanal, niti presudni kanal za pronalazak radne snage u sektoru.

Unutar podsektora turizma postoji manjak radnika u skupinama službenika za pružanje informacija i recepcionara (općenito), dok su najveći viškovi prisutni kod hotelskih recepcionara. U podsektoru ugostiteljstva najizraženiji je deficit radne snage u skupini konobara (-434). Viškovi radne snage posebno su izraženi u skupinama domaćinskih zanimanja u uredima, hotelima i drugim objektima, zatim kod kuhara, pekara, slastičara i srodnih zanimanja.

Važno je napomenuti utjecaj Primorske Hrvatske na kretanja radne snage u sektoru turizma i ugostiteljstva na područje cijele Hrvatske. Navedeno otežava mogućnost izolirane analize regionalnih kretanja, narušava stabilnost ponude ljudskih potencijala i već sada predstavlja otegotni faktor u njihovom zadržavanju.

U odnosu na spomenute tržišne trendove, jedna od preporuka je povećanje upisnih kvota za 3-godišnje obrazovne programe za ugostiteljska zanimanja u odnosu na 4-godišnje obrazovne programe za turistička zanimanja, dok bi se za ostala zanimanja u turizmu, koja se mogu raditi i bez završene turističke škole, mogli organizirati specijalizirani tečajevi.

S obzirom na potrebe tržišta rada, kao i na temelju iskustava stečenih kroz studijska putovanja i identifikaciju najboljih praksi u europskim destinacijama, unaprijeđeni su postojeći obrazovni kurikulumi:

1. Konobar;
2. Kuhar;
3. Slastičar;
4. Hotelijsko-ugostiteljski tehničar;
5. Turističko-hotelijski komercijalist.

Kreirano je nekoliko formalnih programa osposobljavanja odraslih:

1. Barmen i koktel majstor;
2. Poslužitelj jela i pića;
3. Priprematelj bureka i pizza;
4. Priprematelj jednostavnih jela i slastica.

Osim formalnih, škola je razvila i 6 neformalnih programa obrazovanja odraslih:

1. Kuhar jela slavonsko-baranjske kuhinje;
2. Sommelier regionalnih vina;
3. Priprematelj hrvatskih tradicijskih slastica;
4. Voditelj selektivnih oblika turizma;

5. Pivski sommelier;
6. Ponuditelj gastrosuvenira.

Osim Ugostiteljskog turističke škole, određene programe obrazovanje odraslih koji su važni za razvoj, upravljanje i unaprjeđenje turističke ponude nudi Ekonomski fakultet u Osijeku:

1. Program stručnog usavršavanja i polaganje stručnog ispita za turističkog vodiča;
2. Voditelj turističkog gospodarstva.

Jačanje veze između gospodarstva i obrazovnih institucija, kao i informiranje pružatelja turističkih usluga o spomenutim programima obrazovanja, ključno je za jačanje ljudskih potencijala i poboljšanje turističke ponude.

S obzirom na lošu digitalnu prisutnost i marketing ponuditelja turističkih usluga u OBŽ postoji nedostatak formalnih ili neformalnih programa obrazovanja/edukacija, koji će utjecati na integraciju turističke ponude na globalne turističke platforme, povećanje njene vidljivosti, posjećenosti i profitabilnosti.

3.11. Analiza komunikacijskih aktivnosti

Komunikacijski kanali se mogu podijeliti na offline i online kanale. Destinacija je na offline kanalima prisutna povremeno i prigodno; za vrijeme manifestacija ili u fazama oglašavanja za potrebe privlačenja turista. Offline kanali su prema tome: TV kroz različite TV emisije (nacionalni i lokalni u većoj mjeri), radio (nacionalni i lokalni u većoj mjeri), plakati i letci (lokalno). Online kanali na kojima se destinacija direktno obraća posjetiteljima i potencijalnim posjetiteljima su:

- web stranica: <https://tz.opcina-erdut.hr/>
- Facebook stranica: <https://www.facebook.com/tzerdut/>
- Instagram profil: <https://www.instagram.com/tzerdut/>

3.11.1. Analiza digitalnog prisustva

Web stranica turističke zajednice Erdut sadrži sve potrebne informacije za posjetitelje Erdutu - bilo da dolaze iz bližih ili daljih destinacija. Na web stranici posjetitelji će pronaći prijedloge za istraživanje i potpuno doživljavanje Erduta – bilo da se radi o aktivnom turizmu poput pješaćenja

i bicikliranja ili o doživljajima koji se vežu uz enogastronomsku ponudu. Na web stranici posjetitelji mogu pronaći i prijedloge smještaja. Kako bi web stranica bila pristupačnija stranim državljanima preporuča se prijevod stranice na engleski i njemački jezik.

Na društvenim mrežama turistička zajednica Erduta prvenstveno objavljuje najave događanja u općini Erdut putem vizuala, poveznica i dijeljenja objava s drugih stranica, ali i novosti o unapređenju same općine iz aspekta turizma. Turistička zajednica na društvenim mrežama relativno je aktivna, na Facebooku nešto aktivnija nego na društvenoj mreži Instagram.

Facebook stranicu turističke zajednice Erdut prati 1,8 tisuća ljudi (1,6 oznaka „svidi mi se“) dok Instagram stranica ima 163 pratitelja.

3.11.2. Analiza offline aktivnosti

Turistička zajednica prisutna je u offline prostoru kroz razne promotivne materijale, uključujući brošure destinacije, informativne letke privatnih iznajmljivača i pružatelja proizvoda i usluga te suvenire koji promoviraju autentičnost regije. Njihova prisutnost vidljiva je i putem plakata i oglasa za manifestacije organizirane u Erdutu, kao i na prigodnim festivalima poput Adventa, gdje sudjeluju kao organizatori, suorganizatori ili pokrovitelji.

Osim toga, turistička zajednica ostvaruje vidljivost kroz info-punktove na ključnim lokacijama, promotivne panoje u javnim prostorima, suradnje s lokalnim ugostiteljima i hotelima koji dijele njihove materijale te kroz edukativne radionice i turističke ture. Prisutna je i na sajmovima i posvećenima turizmu.

3.11.3. Analiza suradnje s trećim stranama

Turistička zajednica aktivno surađuje s lokalnim i nacionalnim medijima kako bi promovirala ponudu općine Erdut, osobito tijekom održavanja manifestacija. Njihova prisutnost vidljiva je u televizijskim emisijama i priložima posvećenima Erdutu, na radijskim postajama te u tiskanim medijima poput novina i promotivnih plakata. Kroz ove kanale komunikacije, turistička zajednica uspješno informira i privlači posjetitelje, naglašavajući bogatstvo kulturnih, enoloških i prirodnih atrakcija regije.

3.11.4. Analiza mogućnosti prikupljanja i distribucije informacija za turiste

Kako bi turisti pravovremene i korisne informacije pronašle put do turista, Tablica 19. Prikazuje mogućnosti kanala komunikacije.

Tablica 19. Kanali komunikacije prema turistima

Offline kanali komunikacije:	Online kanali komunikacije:	Izravni kanali komunikacije:
• brošure • letci • suveniri • plakati i informativni panoi • billboardi i citylightovi	• web stranica • Facebook, Instagram i potencijalni TikTok profil • influenceri • sponzorirani članci na portalima • Google Ads	• smještajni objekti • ugostiteljski objekti (restorani, vinoteke...) • mjesta atrakcije i znamenitosti

Ključne poruke komunikacije prema turistima mogu biti neke od sljedećih koje se u nastavku dijele i na nekoliko kategorija:

Osnovne informacije:

- informacije o smještaju: popis hotela, apartmana, soba, obiteljskih gospodarstava i drugih oblika smještaja
- enogastronomska ponuda: restorani, ponuda lokalnih jela, vinoteke i tržnice s autohtonim proizvodima
- znamenitosti i atrakcije: kulturne i povijesne znamenitosti, muzeji, galerije, prirodne ljepote i aktivnosti koje vrijedi posjetiti
- ključne lokacije: karte i informacije o turističkim uredima, javnom prijevozu, parkiralištima, ljekarnama, bankomatima i drugim korisnim mjestima
- lokalni običaji i kultura: savjeti o pravilima ponašanja, lokalnim tradicijama, festivalima i događanjima.
- radno vrijeme i cijene: radno vrijeme trgovina, restorana, muzeja i javnih institucija, kao i informacije o cijenama ulaznica i transporta
- jezik i komunikacija: osnovne fraze na lokalnom jeziku, dostupnost turističkih vodiča i prevoditelja

Sigurnosne i zdravstvene informacije:

- hitni kontakti i lokacije: popis lokalnih i nacionalnih hitnih brojeva te putokazi do najbližih bolnica i ljekarni
- zdravstveni savjeti i preporuke: informacije o cijepljenju, zdravstvenim rizicima u regiji (npr. sezonske bolesti, alergije) te preporuke o vodi i hrani
- pravila i zakoni: ključna pravila vezana uz ponašanje u javnim prostorima, zabranu konzumacije alkohola ili pušenja na određenim mjestima te prometna pravila specifična za destinaciju
- sigurnost na otvorenom: preporuke o sigurnosti pri planinarenju, kupanju u rijekama, zaštiti od zmija ili insekata
- javni prijevoz i sigurnost putovanja: sigurnosne preporuke za korištenje taksija, autobusa i drugih prijevoznih sredstava, kao i informacije o prijevoznicima
- pravila ponašanja u hitnim situacijama
- kontaktne točke za turističku pomoć: brojevi i adrese turističkih informativnih centara te službe za podršku turistima

Informacije o kulturi i povijesti:

- povijest destinacije: kratak pregled povijesti regije, važni povijesni događaji i osobe koje su obilježile mjesto
- lokalni običaji i tradicija: specifični običaji, rituali i vjerovanja koji su značajni za destinaciju (npr. narodne nošnje)
- kulturne manifestacije: kulturni događaji koji se održavaju tijekom godine
- autohtona umjetnost i rukotvorine: tradicionalni zanati, suveniri, lokalni umjetnici i galerije s radovima karakterističnim za destinaciju
- arhitektonske znamenitosti: povijesne građevine, sakralni objekti, utvrde, dvorci i specifični arhitektonski stilovi regije
- gastronomska kultura: kulturni značaj lokalnih jela i pića, povijest tradicionalnih recepata i njihova uloga u društvenom životu
- narodna glazba i ples: tradicionalni glazbeni instrumenti, plesovi i pjesme koji su dio kulturnog identiteta

Informacije o promociji i događanjima:

- aktualne ponude: posebne ponude za atrakcije, smještaj, restorane i barove...

- lokalni festivali i manifestacije: kalendar kulturnih, glazbenih, enogastronomskih i tradicionalnih događanja, uključujući informacije o ulaznicama i lokacijama
- sportska događanja: maratoni, biciklističke ture i druge aktivnosti na otvorenom koje turisti mogu pratiti ili u njima sudjelovati
- sajmovi i izložbe: informacije o sajmovima i izložbama (npr. sajmovi antikviteta, vina i lokalnih proizvoda, izložbe lokalnih umjetnika)
- noćni život i zabava: informacije o aktivnostima za zabavu i opuštanje

Informacije o održivom turizmu:

- informacije o održivom trošenju resursa: savjeti za umjerenu upotrebu npr. vode iz slavine
- smjernice o očuvanju okoliša: pravila i preporuke za turiste o smanjenju otpada, pravilnom odlaganju smeća i korištenju ekološki prihvatljivih proizvoda
- poticanje ekoturizma: informacije o održivim oblicima turizma poput biciklističkih ruta i pješačkih staza
- ekološki prihvatljiv smještaj: popis smještaja s održivim praksama poput korištenja obnovljivih izvora energije, recikliranja i smanjenja otpada
- lokalni proizvodi i održiva gastronomija: gdje kupiti proizvode od lokalnih proizvođača, restorani s organskim ili vegetarijanskim jelima, podrška lokalnoj ekonomiji
- odgovorno ponašanje u prirodi: pravila ponašanja u zaštićenim područjima, zabrana hranjenja divljih životinja, korištenje označenih staza i smanjenje buke

3. 11. 5. Analiza mogućnosti marketinškog pozicioniranja Općine Erdut na regionalnoj i nacionalnoj razini

Općina Erdut ima značajan potencijal za marketinško pozicioniranje kroz stratešku integraciju s regionalnim i nacionalnim smjernicama turističke promocije. Ključni izazov i prilika leže u usklađivanju lokalnih marketinških ciljeva i poruka s regionalnim i nacionalnim strategijama, čime bi se omogućila veća vidljivost destinacije u širem turističkom kontekstu.

Kako bi se osiguralo učinkovito pozicioniranje Erduta, potrebno je usmjeriti marketinške poruke u skladu s glavnim temama i vrijednostima koje promoviraju Turistička zajednica Osječko-baranjske županije i Hrvatska turistička zajednica (HTZ). Erdut se može snažnije uključiti u

promocijske aktivnosti kroz sinergiju s regionalnim kampanjama koje naglašavaju kontinentalni turizam, enogastronomsku ponudu, kulturnu baštinu i održivi turizam.

U tom kontekstu, preporučuje se:

- brendiranje Erduta u sklopu širih priča o hrvatskom kontinentalnom turizmu: uključivanje u promotivne kampanje koje naglašavaju autentičnost Slavonije i Baranje, s fokusom na vinsku i gastro ponudu
- korištenje nacionalnih marketinških platformi: suradnja s HTZ-om na promociji putem nacionalnih i međunarodnih sajmova, digitalnih kampanja i promotivnih videa
- partnerstva s regionalnim i lokalnim subjektima: jačanje suradnje s lokalnim turističkim zajednicama i regionalnim institucijama kako bi se osigurao integrirani pristup promociji

Ukratko, općina Erdut posjeduje nekoliko ključnih atrakcija koje mogu biti konkurentne na regionalnoj i nacionalnoj razini, a samim time i razlog za posjet baš ove destinacije. To su:

- vinska priča Erduta: regija je poznata po vinogradima i vinskim podrumima, uključujući Erdutske vinograde i najveću vinsku bačvu u upotrebi na svijetu, što je atraktivno za brendiranje među ljubiteljima vina i gastronomije
- manifestacije i enogastronomija: Festivali koji se vežu uz vino (npr. Wine and Bike tour) te druge manifestacije (poput Milankovićevih ciklusa) mogu biti dio šire regionalne promocije kontinentalnog turizma
- kulturna i povijesna baština: Dvorac Adamović Cseh, sakralni objekti i arheološki lokaliteti dodaju vrijednost kulturnoj ponudi
- održivi i aktivni turizam: Dunavska biciklistička ruta, ekoturizam i *outdoor* aktivnosti pružaju dodanu vrijednost u segmentu aktivnog odmora koji je uz održivi turizam sve više prepoznat među turistima

3.12. Analiza konkurencije

Za ocjenu tržišne pozicije općine Erdut potrebno je definirati konkurentski krug koji čine destinacije sličnih obilježja, a koje se natječu u istim turističkim segmentima. Erdut se prvenstveno pozicionira kao vinska i ruralna destinacija s bogatom kulturno-povijesnom baštinom, a u tom kontekstu direktnu konkurenciju čine Ilok, Kutjevo i grad Krapina (s naglaskom na Škarićevo tj. Vuglec Breg i brending koji je vezan za njega).

3.12.1. Identifikacija konkurentskih destinacija

3.12.1.1. *Direktna konkurencija*

Erdut dijeli ključne karakteristike s destinacijama koje kombiniraju vinske ceste, lokalnu gastronomiju, kulturne i povijesne atrakcije te ruralni turizam. U tom kontekstu, Ilok, Kutjevo i Krapina (Škarićevo i Vuglec Breg) su glavne konkurentske destinacije:

- Ilok: najpoznatija slavonska vinska destinacija s jakim međunarodnim brendom (Iločki podrumi), kulturno-povjesnom baštinom i prepoznatljivim događajima vezanim uz vino
- Kutjevo: tradicionalno središte vinske kulture s dugom poviješću vinogradarstva, renomiranim vinarijama i povijesnim znamenitostima
- Grad Krapina (Škarićevo i Vuglec Breg): spoj vinskog turizma, seoskih gospodarstava i kulturne baštine, s jakim fokusom na održivi turizam, vizuru prirode i premium eno-gastro ponudu

3.12.1.2. *Indirektna konkurencija*

Uz direktne konkurente, Erdut se natječe i s destinacijama koje privlače slične ciljne skupine, ali kroz drugačije turističke proizvode ili koriste sezonalnost i geografsku blizinu kao prednost. To uključuje:

- Baranju: kao snažnog regionalnog konkurenta koji se ističe gastronomijom i vinskom ponudom (Kneževi Vinogradi, Suza)
- Varaždinsko područje: posebno zbog enogastronomске ponude i manifestacija povezanih s vinom i poviješću
- Osječko-baranjsku županiju u cjelini: jer unutar nje postoje mikro destinacije koje razvijaju slične proizvode ruralnog i vinskog turizma te za imaju slične ključne komunikacijske poruke stavljajući naglasak na iste ili slične vrijednosti područja

3.12.2. Benchmarking

Potpoglavlje obuhvaća usporedbu destinacije općine Erdut s konkurentskim destinacijama po prethodno navedenim ključnim indikatorima.

Tablica 20. Usporedba općine Erdut i konkurentskih destinacija

	TZP Erdut	TZP Ilok	TZP Kutjevo	TZP Krapina
Broj turističkih dolazaka i noćenja (2024.)	Dolasci: 439 Noćenja: 1440	Dolasci: 4.689 Noćenja: 6.692	Dolasci: 3.682 Noćenja: 6.933	Dolasci: 17.742 Noćenja: 22.446
Cijene smještaja i turističkih paketa (2025.)	135,00 € - 344,00 € (do 1,600 € za cijelu kuću) za tri noćenja/dvije osobe	126,00 € - 307,00 € (do 1,140 € za cijelu kuću) za tri noćenja/dvije osobe	130,00 € - 609,00 € za tri noćenja/dvije osobe	116,00 € - 632,00 € (do 900 € za cijelu kuću) za tri noćenja/dvije osobe
Kvaliteta smještaja i ugostiteljskih objekata	Raznolik smještaj – seoskog i luksuznog karaktera. Smještaji prvenstveno privatnog karaktera.	Dobra ponuda obiteljskih hotela i vinskih kuća	Kvalitetni smještaji povezani s vinskim turizmom	U ponudi imaju i luksuzni smještaj s vrhunskom gastronomskom ponudom

Izvor: Booking.com

Tablicom 21 analizirani su okviri komunikacijskih strategija TZ-a Erduta, Iloka, Kutjeva i Krapine.

Tablica 21. Usporedba komunikacijske strategije općine Erdut i komunikacijskih strategija konkurencije

	TZ Erdut	TZP Ilok	TZP Kutjevo	TZP Krapina
Načini promocije destinacija	- Službena web stranica (i SEO) - Društvene mreže - Tiskani promotivni materijali (manji i veliki formati (diskontinuirano)) - Gostujući prilozi na TV i radio kanalima	- Službena web stranica (i SEO) - Društvene mreže - Tiskani promotivni materijali (manji i veliki formati (diskontinuirano)) - Gostujući prilozi na TV i radio kanalima	- Službena web stranica (i SEO) - Društvene mreže - Tiskani promotivni materijali (manji i veliki formati (diskontinuirano)) - Gostujući prilozi na TV i radio kanalima	- Službena web stranica (i SEO) - Društvene mreže - Tiskani promotivni materijali (manji i veliki formati (diskontinuirano)) - Gostujući prilozi na TV i radio kanalima

Ciljno tržište	Turisti iz većih gradova iz urbanih sredina Hrvatske. Ovakvi turisti posjećuju Erdut najčešće tijekom vikenda ili kao jednodnevni izlet.	Turisti iz većih gradova iz urbanih sredina Hrvatske. Ovakvi turisti posjećuju Erdut najčešće tijekom vikenda ili kao jednodnevni izlet.	Turisti iz većih gradova iz urbanih sredina Hrvatske. Ovakvi turisti posjećuju Erdut najčešće tijekom vikenda ili kao jednodnevni izlet.	Turisti iz većih gradova iz urbanih sredina Hrvatske. Ovakvi turisti posjećuju Erdut najčešće tijekom vikenda ili kao jednodnevni izlet.
	Turisti iz okolnih zemalja koji dolaze na boravak za vikend ili manji broj dana. To su turisti iz zemalja koji poznaju kulturu, običaje, a često i jezik sredine u koju dolaze. Ne dolaze po iskustvo u potpunosti drugačijem koje su stekli do sada već dolaze otkriti novu destinaciju i njene prepoznatljive proizvode te kratko odmoriti od svoje svakodnevnice.	Turisti iz okolnih zemalja koji dolaze na boravak za vikend ili manji broj dana. To su turisti iz zemalja koji poznaju kulturu, običaje, a često i jezik sredine u koju dolaze. Razlog putovanja im je razbijanje rutine i odmor od svakodnevnice, a da pri tome ne moraju daleko putovati.	Turisti iz okolnih zemalja koji dolaze na boravak za vikend ili manji broj dana. To su turisti iz zemalja koji poznaju kulturu, običaje, a često i jezik sredine u koju dolaze. Razlog putovanja im je razbijanje rutine i odmor od svakodnevnice, a da pri tome ne moraju daleko putovati.	Turisti iz okolnih zemalja koji dolaze na boravak za vikend ili manji broj dana. To su turisti iz zemalja koji poznaju kulturu, običaje, a često i jezik sredine u koju dolaze. Razlog putovanja im je razbijanje rutine i odmor od svakodnevnice, a da pri tome ne moraju daleko putovati.
	Turisti iz daljih zemalja za koje je okruženje	Turisti iz daljih zemalja za koje je okruženje destinacije nešto potpuno novo. Drugačije promatraju okolinu, a posebnu pažnju	Turisti iz daljih zemalja za koje je okruženje destinacije nešto potpuno novo. Drugačije promatraju okolinu, a posebnu pažnju	Turisti iz daljih zemalja za koje je okruženje destinacije nešto potpuno novo. Drugačije promatraju okolinu, a posebnu pažnju

	destinacije nešto potpuno novo. Drugačije promatraju okolinu, a posebnu pažnju usmjeravaju na kulturu, običaje i enogastronomiju destinacije. Na destinaciji se zadržavaju više dana i nastoje ih maksimalno iskoristiti noseći sa sobom nova iskustva i doživljaje.	usmjeravaju na kulturu, običaje i enogastronomiju destinacije. Na destinaciji se zadržavaju više dana i nastoje ih maksimalno iskoristiti noseći sa sobom nova iskustva i doživljaje.	usmjeravaju na kulturu, običaje i enogastronomiju destinacije. Na destinaciji se zadržavaju više dana i nastoje ih maksimalno iskoristiti noseći sa sobom nova iskustva i doživljaje.	usmjeravaju na kulturu, običaje i enogastronomiju destinacije. Na destinaciji se zadržavaju više dana i nastoje ih maksimalno iskoristiti noseći sa sobom nova iskustva i doživljaje.
Segmentacija tržišta	Turisti iz okolnih urbanih sredina koji dolaze na jednodnevni izlet ili vikend odmor.	Turisti iz okolnih urbanih sredina koji dolaze na jednodnevni izlet ili vikend odmor.	Turisti iz okolnih urbanih sredina koji dolaze na jednodnevni izlet ili vikend odmor.	Turisti iz okolnih urbanih sredina koji dolaze na jednodnevni izlet ili vikend odmor.
	Turisti iz okolnih zemalja koji dolaze na vikend odmor. Podrobnije se upoznaju s destinacijom i konzumiraju veći broj sadržaja.	Turisti iz okolnih zemalja koji dolaze na vikend odmor. Podrobnije se upoznaju s destinacijom i konzumiraju veći broj sadržaja.	Turisti iz okolnih zemalja koji dolaze na vikend odmor. Podrobnije se upoznaju s destinacijom i konzumiraju veći broj sadržaja.	Turisti iz okolnih zemalja koji dolaze na vikend odmor. Podrobnije se upoznaju s destinacijom i konzumiraju veći broj sadržaja.
	Turisti iz daljih zemalja za koje je okruženje destinacije nešto potpuno novo.	Turisti iz daljih zemalja za koje je okruženje destinacije nešto potpuno novo.	Turisti iz daljih zemalja za koje je okruženje destinacije nešto potpuno novo.	Turisti iz daljih zemalja za koje je okruženje destinacije nešto potpuno novo.
	Turisti koji su rodом s ovog područja ili imaju obiteljske korijene ovdje, ali ne žive na području TZ-a.	Turisti koji su rodом s ovog područja ili imaju obiteljske korijene ovdje, ali ne žive na području TZ-a.	Turisti koji su rodом s ovog područja ili imaju obiteljske korijene ovdje, ali ne žive na području TZ-a.	Turisti koji su rodом s ovog područja ili imaju obiteljske korijene ovdje, ali ne žive na području TZ-a.

	Primarno dolaze zbog povezivanja s obitelji (za blagdane, rođendane i druge važne obljetnice).	Primarno dolaze zbog povezivanja s obitelji (za blagdane, rođendane i druge važne obljetnice). Turisti koji dolaze u Ilok prvenstveno zbog održavanja vjenčanja.	Primarno dolaze zbog povezivanja s obitelji (za blagdane, rođendane i druge važne obljetnice).	Primarno dolaze zbog povezivanja s obitelji (za blagdane, rođendane i druge važne obljetnice).
Pojavna ost destina cije na ključni m turistič kim događajima i sajmov ima	Velika Gospa u Aljmašu – Svetkovina Uznesenja Blažene Djevice Marije Wine & Bike toru Erdut Erdut wine&walk Fiš&Aljma Moto susreti u općini Erdut	Vinkovo u Iloku Ilok walk&wine Epic rides Ilok Iločka berba grožđa	Martinje u Kutjevu Festival graševine Vincelovo u Kutjevu	Tjedan kajkavske kulture Ljeto u Krapini Noć krapinskog pračovjeka Krapinske špelancije Advent u Krapini

3.12.3. Tržišni trendovi i inovacije

Turizam se neprestano razvija, potaknut promjenama u ponašanju putnika, novim tehnologijama i sve većim naglaskom na održivost i autentičnost doživljaja. Za destinacije poput Erduta, važno je pravovremeno prepoznati tržišne trendove i prilagoditi se inovacijama kako bi ostale konkurentne i atraktivne za posjetitelje. U nastavku su prikazani najvažniji trendovi u suvremenom turizmu te prijedlozi njihove primjene u kontekstu TZ Erdut.

1. Održiv i odgovoran turizam

Putnici sve više biraju destinacije koje njeguju održivost, poštuju okoliš i lokalnu zajednicu. Takva generacija turista u potrazi je za doživljajima koji su u prirodi i u skladu s prirodom. Obraćaju pažnju na čistoću destinacije, ponašanje stanovnika prema okolišu, izvore energije, razinu recikliranja i slično te na održivost usluga koje konzumiraju na destinaciji (smještaj, restorani, muzeji i drugo).

Promocija ekoturizma i održivog odnosa prema prirodi:

- postavljanje informativnih znakovlja uz vinske ceste, biciklističke i pješačke staze s edukacijom o očuvanju prirode, Dunava i vinograda
- uključivanje održivih poruka u promotivne brošure i web stranicu (npr. "putuj odgovorno", "poštuj prirodu i lokalne običaje")
- na manifestacijama koristiti zero-waste ambalažu te poticati recikliranje i čistoću u najvećoj mogućoj mjeri

Eko-certificiranje:

- poticati lokalne OPG-ove, vinarije i smještajne kapacitete da uvedu eko-prakse (npr. korištenje lokalnih namirnica, štedljive rasvjete, recikliranje otpada) i apliciraju za eko-oznake (npr. EU Ecolabel)
- promovirati takve objekte kao "zelene preporuke" na web stranici TZ-a

Podrška lokalnim proizvođačima i rukotvorinama:

- organizirati mini sajmove lokalnih OPG-ova i obrtnika na postojećim manifestacijama (što je praksa i sada na nekim manifestacijama)
- već postoji praksa izrade košara (paketa) s lokalnim delicijama (vino, sir, džemovi...) u suradnji s obiteljskim gospodarstvima koji se zatim prodaju ili poklanjaju kao suveniri ili pokloni, a takav se proizvod može dodatno brendirati uz općinu

Zelena infrastruktura:

- označiti i održavati biciklističke i pješačke rute, uvesti „bike friendly“ punktove s punjačima za e-bicikle te osigurati i e-punionice za automobile na mjestima na kojima strateški nedostaju
- sadnja autohtonih stabala i cvijeća uz staze u suradnji s udrugama, školama i volonterima - npr. "Zeleni pojas Erduta"

Promicanje održivih oblika prijevoza:

- u danima izrazite gužve automobila poticati vožnju autobusom uz posebne ponude ili popuste (npr. "putuj zeleno do Erduta - ostvari besplatnu vinsku degustaciju")

2. Doživljajni i tematski turizam

Turisti sve više traže putovanja koja uključuju autentične, personalizirane i emocionalno bogate doživljaje, a ne samo "razgledavanje". Takav oblik turizma stavlja naglasak na interakciju s lokalnom zajednicom, pričama i običajima, uključivanje svih osjetila te aktivno sudjelovanje u

nečemu što je specifično za destinaciju. Doživljajni turizam nije više luksuzna niša - on postaje očekivanje većine modernih putnika. Tematski turizam se na to nadovezuje, nudeći organizirane sadržaje temeljene na specifičnim interesima - bilo da se radi o vinu, prirodi, povijesti, umjetnosti, biciklizmu, gastronomiji ili duhovnosti.

Vinske ture i eno-doživljaji:

- kreirati više različitih tematskih vinskih tura – manjih manifestacija s ograničenim brojem posjetitelja (npr. "Vinska priča uz Dunav", "Ženski svijet vina", "Okusi iz podruma").
- uključiti iskustva poput vođenih degustacija s vinarem, branja grožđa, noćnog kušanja vina uz glazbu i priče o vinarskoj tradiciji Erduta.

Gastro radionice i domaći recepti:

- organizirati radionice kuhanja tradicionalnih jela poput fiša, šarana na rašljama ili domaćeg kruha, pod vodstvom domaćih žena ili članova KUD-a po uzoru na Gužvarijadu – tradicionalnu manifestaciju i natjecanje u svrhu promocije tradicionalnog kolača, „gužvare“

Tematske biciklističke i pješačke ture:

- osmisлити vođene ture s naracijom ("priča o vinima i vodi", "putovima starih naroda uz Dunav", "legende Erdutske kule") - ova se priča nastavlja i na trend ekoturizma
- uključiti tematske postaje za fotografiranje, piknike ili interpretativne točke uz digitalne vodiče (QR kodovi, aplikacija)

Kreativne radionice i kulturne radionice:

- održavati radionice slikanja, keramike, izrade suvenira od prirodnih materijala, u suradnji s lokalnim umjetnicima
- prikaz tradicijskih zanata - pletenje košara, tkanje, izrada tamburica – uz mogućnost aktivnog sudjelovanja

Doživljaji uz Dunav:

- organizirati (ako dopusti infrastruktura) "slow boat" izlete rijekom s vođenjem, glazbom i degustacijom lokalne hrane i vina
- ponuditi doživljaj ribarenja s lokalnim ribarima i pripreme ulova na obali – "ulovi i pojedi"

3. Digitalizacija i pametna rješenja

Digitalna transformacija turističkog sektora postaje ključan alat za privlačenje, informiranje i angažiranje putnika. Turisti sve češće očekuju da informacije budu dostupne u realnom

vremenu, interaktivne i personalizirane. Destinacije koje koriste digitalne tehnologije - od pametnih aplikacija, virtualnih tura, pa do analitike posjetitelja - postižu veću vidljivost, bolju korisničku podršku i konkurentsku prednost. Digitalizacija nije samo stvar promocije, već i kvalitete boravka, iskustva i upravljanja turizmom.

- interaktivna karta na web stranici turističke zajednice s prikazom znamenitosti, vinarija, restorana i drugim sadržajem vrijednim pažnje turista. Ovom kartom cilj je bez posebnog vođenja turista omogućiti im maksimalno iskorištavanje vremena koj imaju na raspolaganju pružajući im pri tome sve važne i zanimljive informacije za destinaciju
- uključivanjem QR kodova uz opise znamenitosti, moguće je dati informacije o sadržaju na više jezika bez fizičkih promjena znakovlja
- instalacijom pametnih-info pultova i interaktivnim kartama uz glave znamenitosti TZ Erdut moguće je turiste educirati o sadržaju na zabavan način koji budi još dublji interes za tim sadržajem kod njih
- web shop lokalnih proizvoda također može biti dio ponude TZ-a
- društvene mreže mogle bi se koristiti redovitije, a sadržaj bi trebao biti vizualno konzistentniji i privlačniji publici na društvenim mrežama
- poticati lokalne dionike na uvođenje mogućnosti kartičnog plaćanja što je ključno za komfor svakog modernog turista
- edukacijom lokalnih dionika o digitalnim alatima može se potaknuti veća digitalna aktivnost, a samim time i bolja vidljivost ponude i kvaliteta destinacije

4. Mirko-destinacije i slow travel

U svijetu sve ubrzanijeg tempa života, sve više putnika traži mirnije, autentičnije destinacije koje nude dublji doživljaj, a ne “brzo i površno” razgledavanje. Mikro-destinacije – manje, često neotkrivene zajednice izvan glavnih turističkih tokova - postaju sve popularnije jer omogućuju bijeg od gužve, kontakt s lokalnim stanovništvom i usporeni, svjesni način putovanja poznat kao slow travel. Ovaj pristup turizmu stavlja naglasak na kvalitetu, a ne kvantitetu, i u skladu je s održivim i odgovornim pristupom razvoju destinacije.

- pozicioniranje područja TZ Erduta kao slow travel destinacije. Komunicirati s potencijalnim turistima u smjeru Erduta kao skrivenog vinskog bisera te u skladu s time razviti i nuditi pakete putovanja (npr. digital detox paket)

5. Workcation destinacija

Workcation (work + vacation) označava novi način putovanja u kojem ljudi privremeno napuštaju svoje svakodnevno okruženje i rade na daljinu iz drugih destinacija – često u prirodi, blizini mora ili ruralnim područjima. Umjesto klasičnog godišnjeg odmora, putnici žele spojiti posao i opuštanje, iskoristiti fleksibilnost rada na daljinu i istovremeno doživjeti novu sredinu, kulturu i ritam života. Ovaj trend je posebno popularan među freelancerima, digitalnim nomadima, IT stručnjacima, ali i među zaposlenicima koji imaju mogućnost rada na daljinu nekoliko tjedana godišnje. Destinacije koje mogu ponuditi mir, dobru internetsku povezanost i kvalitetan boravak u prirodi imaju veliku priliku za privlačenje ove publike.

- promocija destinacije kao idealnog mjesta za workcation, što svakako prvenstveno treba poduprijeti dobrom infrastrukturom. Takvim turistima treba omogućiti radni prostor, dodatnu opremu, stabilan te brz internet
- Poduzetničko-razvojni centar Općine Erdut već je kreirao prostore za rad za stanovnike i turiste (na raspolaganju im je radna oprema i besplatni internet), a moguće je ići korak dalje i brendirati takav prostor za turiste. Na primjer, “cowork & wine” kutak u sklopu vinarije - stolovi za rad, utičnice, besplatan Wi-Fi, kava i čaša vina.
- ponudom tematskih paketa putovanja za workcation posjetitelje, takvim turistima možemo ponuditi doživljavanje destinacije na za njih prihvatljive načine s idealnim aktivnostima za nakon radnog vremena ili pak organizaciju putovanja i vremena za male timove

3.13. Izvješće o analizi stanja

U ovom je poglavlju sumirano poglavlje analize stanja i kao takvo može ukazivati na potencijalne snage i slabosti ove općine.

3.13.1. Prednosti općine Erdut

Raznolika i autentična turistička ponuda:

- bogata prirodna i kulturna baština (Dunav, vinska cesta, arheološki lokaliteti, dvorci, sakralni objekti, manifestacije poput Wine & Bike tour Erdut)
- razvijena infrastruktura za aktivni i održivi turizam (međunarodne biciklističke rute EuroVelo 6 i 13, pješačke i poučne staze, riječna luka za kruzere u Aljmašu)
- prisutnost vjerskog turizma s nacionalno prepoznatljivim svetištem u Aljmašu i Dalju te manifestacijama koje privlače velik broj posjetitelja
- razvijen privatni i obiteljski smještaj, što omogućuje autentičan doživljaj ruralnog turizma
- stabilan rast turističkog prometa u Aljmašu, uz potencijal rasta u Erdutu i Dalju
- dobra prometna povezanost (blizina Osijeka i Vukovara, državne i županijske ceste, željeznica, blizina zračne luke)
- osigurana osnovna komunalna i zdravstvena infrastruktura, dostupnost osnovnih usluga tijekom cijele godine
- prisutnost digitalne infrastrukture i pokrivenost širokopojasnim internetom, što omogućuje razvoj novih turističkih proizvoda poput workcation paketa

3.13.2. Nedostaci općine Erdut

- Ograničen kapacitet i kvaliteta smještaja:
 - dominacija smještaja srednje kategorije (3 zvjezdice), vrlo malo visokokategoriziranih objekata (4 i 5 zvjezdica)
 - niska iskorištenost smještajnih kapaciteta i izražena sezonalnost (najveća popunjenost ljeti, niska izvan sezone)
 - nedostatak specijaliziranih i tematskih smještajnih kapaciteta (npr. za cikloturiste, ribiče, obitelji, digitalne nomade)
- Nedovoljno razvijen ugostiteljski sektor:
 - mali broj ugostiteljskih objekata, nedostatak vrhunskog restorana koji bi privukao zahtjevnije goste i enogastro turiste
 - nedovoljno povezivanje ugostiteljske ponude s vinskim i kulturnim turizmom
- Slaba iskorištenost resursa i manifestacija:
 - turistički promet u Dalju i Erdutu oscilira i ovisi o pojedinačnim događanjima ili objektima

- potencijal manifestacija i kulturnih sadržaja nije u potpunosti iskorišten za produljenje sezone i povećanje potrošnje
- Nedostatak integriranog sustava gospodarenja otpadom:
 - vrlo niska stopa odvojenog prikupljanja otpada, potencijal za izgradnju dodatnih reciklažnih dvorišta i sortirnica (trenutno postoji jedno)
- Infrastrukturni izazovi:
 - veliki udio neasfaltiranih cesta (zemljani kolnici), što otežava pristup nekim turističkim atrakcijama i naseljima
 - javni prijevoz unutar općine je ograničen, što smanjuje dostupnost za turiste bez osobnog automobila
 - prostor za razvoj trenutne biciklističke infrastrukture i pratećih sadržaja (odmorišta, signalizacija, promotivni materijali)
- Digitalni izazovi:
 - nedovoljna digitalna prisutnost i promocija lokalnih turističkih atrakcija na globalnim platformama (tripadvisor, google maps)
 - niska razina digitalnih vještina kod iznajmljivača i pružatelja usluga, slaba integracija ponude na online platformama
 - problemi s kvalitetom mobilnog interneta u pojedinim dijelovima općine (npr. Erdut, Dalj planina)
- Pristupačnost:
 - pristupačnost turističkih objekata osobama s invaliditetom je prosječna, a informacijska i komunikacijska pristupačnost ispod županijskog prosjeka
- Ljudski potencijali:
 - deficit radne snage u određenim turističkim i ugostiteljskim zanimanjima (npr. konobari, recepcionari)
 - nedostatak edukacija i specijaliziranih programa za digitalni marketing i upravljanje turističkom ponudom
- Marketinški izazovi:
 - nedovoljna istaknutost Erduta na nacionalnoj i međunarodnoj razini u odnosu na konkurentske destinacije (Ilok, Kutjevo, Baranja)
 - ograničen doseg offline i online promotivnih aktivnosti, nedostatak sadržaja na stranim jezicima
 - ograničenost budžeta za promociju

3.13.3. Opći trendovi koji utječu na uspješnost turizma

Općina Erdut, smještena na Dunavu i bogata prirodnim i kulturnim resursima, ima priliku iskoristiti globalne trendove kroz razvoj održivog, selektivnog i digitalno podržanog turizma, s naglaskom na autentična iskustva, poljoprivredno-turističku sinergiju i cjelogodišnju ponudu. Ključ uspjeha bit će ulaganje u infrastrukturu, digitalizaciju, edukaciju i suradnju s regionalnim dionicima.

1. Promjena turističkih preferencija i potražnje

- sve veći broj turista traži autentična, raznolika i personalizirana iskustva, s naglaskom na doživljaj prirode, kulture i lokalne gastronomije, tradicionalni masovni turizam gubi na važnosti u korist selektivnih oblika poput cikloturizma, ekoturizma, ruralnog i seoskog turizma, avanturističkog i obrazovnog turizma
- raste interes za kraće odmore izvan glavnih sezona, što otvara priliku za destinacije poput Erduta da privuku goste tijekom cijele godine

2. Održivost i zaštita okoliša

- održivost postaje ključni kriterij uspješnosti destinacija - turisti sve više biraju destinacije koje njeguju prirodnu i kulturnu baštinu, promiču ekološki prihvatljive aktivnosti i održivo upravljanje resursima
- zaštita značajnih krajobrazu, kao što je područje Dunava i lesne padine u Erdutu, te razvoj ponude koja minimalizira negativan utjecaj na okoliš, postaju nužni za dugoročnu konkurentnost

3. Digitalizacija i nove tehnologije

- digitalna transformacija turističkog sektora donosi nove načine promocije, prodaje i komunikacije s gostima (online rezervacije, virtualne šetnje, digitalni vodiči)
- destinacije koje uspješno implementiraju digitalne alate i inovacije postaju vidljivije i privlačnije na tržištu

4. Demografske i društvene promjene

- starenje populacije u Europi i svijetu povećava udio starijih putnika koji traže sigurnost, kvalitetu i tematske sadržaje (vino, kultura, priroda)
- istovremeno, mlađe generacije (Y i Z) traže aktivan odmor, avanturu i digitalnu povezanost, što zahtijeva prilagodbu ponude

5. Povećana važnost prometa i dostupnosti

- dobra prometna povezanost (cestovna, riječna, biciklistička) ključna je za uspjeh destinacija u unutrašnjosti poput Erduta. Razvoj biciklističkih ruta (npr. EuroVelo 6) i riječnih pristaništa povećava dostupnost i atraktivnost destinacije.

6. Sinergija s poljoprivredom i lokalnom proizvodnjom

- povezivanje turizma s poljoprivredom (vinski turizam, agroturizam, lokalna gastronomija) omogućava diferencijaciju ponude i kreiranje novih izvora prihoda za lokalno stanovništvo
- brendiranje autohtonih proizvoda (vina, hrane) i organizacija tematskih manifestacija povećavaju prepoznatljivost destinacije

7. Utjecaj globalnih i regionalnih događanja

- destinacije moraju biti otporne na ekonomske krize, zdravstvene prijetnje (npr. pandemije) i klimatske promjene, uz stalno prilagođavanje ponude i upravljačkih modela

POTENCIJAL ZA RAZVOJ I PODIZANJE KVALITETE TURISTIČKIH PROIZVODA

4. Potencijal za razvoj i podizanje kvalitete turističkih proizvoda

Ovo poglavlje donosi sveobuhvatan pregled postojećeg stanja turističke destinacije općine Erdut, uključujući resursnu osnovu, infrastrukturu, turističku ponudu, posjećenost, kapacitete i upravljačke modele. Analiza omogućuje uvid u ključne izazove i razvojne potencijale destinacije kao temelj za postavljanje strateških ciljeva.

4.1. Analiza postojeće turističke osnove i razvojni potencijal po segmentima

Tablica 22. Analiza postojeće turističke osnove

R. br.	Naziv atrakcije	Vrsta atrakcije	Sezonalnost	Prihvatni kapacitet	Boravišno-izletnička atrakcija	Pripadnost širem sustavu atrakcija	Potencijal razvoja
1	Dunavski Limes	arheološki lokalitet	Niska	visok	izletnička	da	visok
2	Crkva Gospe od utočišta u Aljmašu	sakralni objekt	visoka (kolovoz)	visok (ograničen)	boravišna	ne	visok
3	Kulturni i znanstveni centar M. Milanković	muzej	Srednja	srednji	boravišna	ne	srednje visok
4	Podrum u Erdutu s vinskom bačvom	kultura života i rada	Srednja	srednji	boravišna	ne	visok
5	Naselje Aljmaš	očuvana ruralna cjelina	visoka (ljetno)	srednji	boravišna	ne	srednje visok
6	Kula u Erdutu s vidikovcem	tvrđava, gradina	Srednja	ograničen	izletnička	ne	srednje visok
7	Dvorac Adamović Cseh	dvorac	Niska	ograničen	izletnička	ne	srednje
8	Rijeka Dunav	Rijeka	visoka (ljetno)	visok	izletnička	da	visok

9	Regionalni park Mura-Drava / Drava	Rijeka	Srednja	Visok	izletnička	da	srednje visok
10	Značajni krajobraz Erdut	posebni oblik reljefa	Srednja	ograničen	boravišna	da	srednje
11	Erdutsko vinogorje	kulturni krajobraz	Srednja	srednji	boravišna	ne	visok
12	Park pokraj patrijaršije u Dalju	Park	Srednja	srednji	izletnička	ne	srednje
13	Velika Gospa u Aljmašu	vjerska manifestacija	vrhunac 15.8.	srednji	boravišna	ne	visok
14	Wine & Bike tour Erdut	sportsko-gastro manifestacija	Visoka	srednji	boravišna	ne	visok
15	Old Town izleti – Drava i Dunav iz čamca	izleti brodom	visoka (ljetno)	Mali	izletnička	ne	srednje visok
16	Aljmaški rit – Riječna škola	izleti kanuom/ kajakom	visoka (ljetno)	Mali	izletnička	ne	srednje
17	Bjelobrdska kultura	Arheološka kultura	Niska	srednji	boravišna	ne	visok

4.2. Analiza javno turističke infrastrukture

Javna turistička infrastruktura Općine Erdut temelji se na kombinaciji prirodnih resursa, kulturnih lokaliteta i infrastrukturnih elemenata koji omogućuju razvoj različitih oblika turizma, osobito aktivnog, vjerskog, kulturnog i riječnog turizma. Na području općine razvijeni su značajni segmenti koji čine osnovu za održiv i atraktivan turistički doživljaj, no ujedno su prisutni i određeni nedostaci koji ograničavaju puni razvoj potencijala destinacije.

Jedan od najznačajnijih infrastrukturnih elemenata su međunarodne biciklističke rute EuroVelo 6 i EuroVelo 13 te ruta Amazone of Europe Bike Trail, koje povezuju općinu Erdut s mnogo širim europskim prostorom. Ove rute predstavljaju ključnu prednost za razvoj cikloturizma, a njihovu vrijednost dodatno povećava činjenica da su u svim naseljima općine postavljena informativna odmorišta za bicikliste. Osim toga, područje raspolaže i regionalnim biciklističkim i pješačkim

rutama poput Slavonija Outdoor, Erdutskog zelenog kruga i Podunavskog pješačkog puta, koje povezuju prirodne i kulturne točke interesa.

Vjerski turizam dodatno je osnažen prisutnošću nacionalno prepoznatog svetišta Gospe od utočišta u Aljmašu koje tijekom godine, a posebno na blagdan Velike Gospe, privlači velik broj hodočasnika. Riječni turizam, iako u početnoj fazi razvoja, potpomognut je postojećim pristaništem za kruzere u Aljmašu, koje omogućuje prihvat turističkih brodova i potencijalno proširenje dolazaka riječnim putem. U području edukativno-rekreacijskih sadržaja posebno se ističu poučne i tematske staze, poput one u značajnom krajobrazu Erdut te ekološko-edukativne staze Porić. Ove staze objedinjuju prirodne, edukativne i rekreativne vrijednosti te su važne za održivi razvoj turizma. Kvalitetu boravka u destinaciji dodatno obogaćuju vidikovci (Stari grad Erdut, Aljmaš Kalvarija), šetališta (npr. Šetalište Josipa Kamenjci Joce u Dalju) i riječne plaže koje su atraktivne posebice u ljetnim mjesecima.

Unatoč brojnim prednostima, javna turistička infrastruktura općine Erdut suočava se i s određenim izazovima. Najizraženiji među njima odnosi se na nedostatak turističke signalizacije i sustava interpretacije atrakcija. Mnoge atrakcije nisu adekvatno označene, a informacije o njima nisu lako dostupne posjetiteljima, što umanjuje njihovu prepoznatljivost i doživljaj. Infrastruktura nije u potpunosti povezana u integrirane turističke itinerere, što rezultira fragmentiranom percepcijom ponude. Nedostaje i razvijena ponuda digitalnih vodiča, mobilnih aplikacija i interaktivnih elemenata koji bi omogućili suvremeni oblik interpretacije i unaprijedili korisničko iskustvo posjetitelja. Promocija destinacije također je element koji značajno utječe na interes za destinacijom i za istu bi trebalo kreirati konkretnu marketinšku strategiju. Dodatno, većina sadržaja usmjerena je prema jednodnevnim posjetiteljima, dok elementi koji bi potaknuli duži boravak u destinaciji još nisu u dovoljnoj mjeri razvijeni.

Unatoč postojećim ograničenjima, potencijal za daljnji razvoj javne turističke infrastrukture u Općini Erdut je značajan. Prioriteti razvoja trebali bi uključivati digitalizaciju interpretacijske infrastrukture kroz uvođenje pametnih info-pultova, QR kodova i mobilnih vodiča, kao i bolju povezanost postojećih tematskih ruta u integrirane turističke proizvode. Posebnu pažnju trebalo bi posvetiti i jačanju edukacije dionika u destinaciji te njihovom aktivnom uključivanju u održavanje i promociju infrastrukture. Kroz strateški pristup i ciljano ulaganja moguće je dodatno unaprijediti kvalitetu boravka, povećati atraktivnost područja te osigurati održivi razvoj turizma u skladu s prostornim i prirodnim kapacitetima općine.

U nastavku su navedeni neki od konkretnih nedostataka i prijedloga za razvoj:

4.2.1. Priroda i aktivni turizam

Trenutno stanje:

- EuroVelo 6 i Dunavski biciklističke rute nedovoljno su povezani s lokalnom ponudom
- Ribolovne zone bez edukativnih programa i modernih sadržaja

Razvojne prilike:

- Izgradnja i širenje interpretacijskih centara uz Dunav (npr. "Poučna staza značajnog krajobraza Erdut")
- Uvođenje kayak i kanu tura uz edukaciju o ekosustavu Dunava
- Proširenje avifaunističkih promatračnica za ljubitelje ptica (*projekt je predan na IPA CBC Hrvatska – Srbija*)
- Razvoj multifunkcionalnih sportskih terena (po uzoru na projekt izgradnje teniskih terena koji je već odobren)
- Razvoj i unaprjeđenje pješačkih ruta npr. Zelene staze Dunava i Drave
- Povezivanje i naglašavanje ponude biciklističkih ruta
- Razvoj novih manifestacija poput Bjelobrske Drave – prijedlog vikend manifestacije koja je posvećena povijesti Drave i životu uz Dravu. To se dodano može povijesno povezati sa životom Jove Čaruge.

4.2.2. Kulturni i povijesni turizam

Trenutno stanje:

- Erdutska kula i Dvorac Adamović-Čeh zahtijevaju revitalizaciju
- Nedostatak interaktivnih sadržaja (virtualne šetnje, audio vodiči)

Razvojne prilike:

- Kreiranje tematiziranih šetnji s augmentiranom stvarnošću (npr. "Put srednjovjekovnih gospodara Erduta")

- Integracija industrijske baštine (brownfieldi) u kulturni turizam (npr. umjetničke instalacije u starim skladištima)
- Prilika razvoja planetarija ili sličnih znanstvenih povijesnih i astroloških prikaza u koji su povezani s radom i djelovanjem znanstvenika Milutina Milankovića
- Suradnja s Muzejem Slavonije za pokretne izložbe u Erdutu i Dalju (za Daljske idole)
- Popularizirati atrakciju Bjelordske kulture npr. organizirati Festival bjelobrdske kulture koja bi slavila ovu kulturu i ranosrednjovjekovni život općenito, a u daljoj budućnosti moguće se razviti ideju arheološkog parka s obzirom da se atrakcija temelji na saznanjima s arheološkog nalazišta eponim kulture

4.2.3. Eno-gastronomski turizam

Trenutno stanje:

- Erdutska vinska cesta ima prilike za snažnijim brendingom s ciljem postizanja prepoznatljivosti vinskih sorti i etiketa na promatranom području
- Nedostatak prepoznatljivog restorana koji je brendiran prema svojoj eno-gastro ponudi

Razvojne prilike:

- Uvođenje gastro-vinskih itinerera s uključivanjem OPG-ova
- Organizacija gastronomskih radionica (tradicionalna priprema fiš paprikaša ili tijesta)
- Poticanje na otvaranje novih restorana s jasnom strategijom koja utječe na brending destinacije

4.2.4. Događanja i manifestacije

Trenutno stanje:

- "Wine & Bike tour Erdut" i "Aljmaška ribarska noć" privlačni su za lokalno tržište

Razvojne prilike:

- Proširenje "Vinskog grada Erdut" u cjelogodišnju temu (npr. zimske degustacije u podrumima)
- Uključivanje u transgranične festivale (suradnja sa Srbijom i Mađarskom)

POKAZATELJI ODRŽIVOSTI NA RAZINI DESTINACIJE

5. Pokazatelji održivosti na razini destinacije

U skladu s odredbama Zakona o turizmu te smjernicama za održivo upravljanje, plan razvoja turizma u općini Erdut mora se temeljiti na jasno definiranim pokazateljima održivosti destinacije.

Ovi pokazatelji omogućuju strukturirano praćenje, procjenu i unaprjeđenje održivosti turističkih aktivnosti, što je od iznimne važnosti u suvremenim uvjetima u kojima održivost postaje temelj dugoročnog uspjeha destinacije. Korištenjem pokazatelja moguće je pravovremeno uočiti izazove, usmjeriti razvoj u skladu s kapacitetima prostora te očuvati lokalnu prirodnu i kulturnu baštinu.

Plan razvoja turizma općine Erdut stoga uključuje nacionalne pokazatelje održivosti prilagođene lokalnom kontekstu, koji proizlaze iz analize trenutnog stanja destinacije i željenog razvojnog smjera.

Tablica 23. Pokazatelji održivosti na razini destinacije

R. br.	Pokazatelj
1	Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone <i>1.7.2024. – 1.9.2024. = 601 noćenja</i> <i>ukupan broj stalnih stanovnika na području destinacije = 5.436</i> $601:5.436 = 0,1106$ Rezultat je 11 noćenja na stotinu stalnih stanovnika u destinaciji. <i>Izvor: e-Visitor, DZS</i>
2	Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom Zadovoljstvo turizmom među lokalnim stanovništvom procjenjivalo se u provedenom primarnom istraživanju, a prosječna ocjena lokalnih stanovnika u ocjeni sveukupnog zadovoljstva turizmom destinacije iznosi 3,20 uz standardnu devijaciju 0,905. Mjerenjem varijable zadovoljstva razvojem turizma lokalnog stanovništva pokazuje zadovoljstvo od 41,86%. <i>Izvor: provedeno primarno istraživanje</i>
3	Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji Vrijednost indeksa zadovoljstva za sva tri segmenta posjetitelja kreću se oko 84, što ukazuje na visoku razinu sveukupnog zadovoljstva boravkom u destinaciji.

	Usporedba među segmentima pokazuje minimalne razlike: posjetitelji u nekomercijalnom smještaju iskazali su nešto višu razinu zadovoljstva, dok su ocjene jednodnevnih posjetitelja vrlo blizu vrijednostima onih koji su boravili u komercijalnom smještaju. <i>Izvor: provedeno primarno istraživanje</i>
4	Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom Ukupan broj atrakcija = 12 Broj atrakcija pristupačnih osobama s invaliditetom = 9 $Udio = (9/12) \times 100 = 75\%$ <i>Izvor: interni podaci Općine Erdut</i>
5	Broj organiziranih turističkih ambulanti – 2 Pokazatelj je broj organiziranih turističkih ambulanti u svrhu provođenja mjera zdravstvene zaštite za povećani broj korisnika zdravstvene zaštite koje se pružaju turistima. Na području Erduta nisu posebno organizirane turističke ambulate, ali se turisti mogu javiti u regularne ambulante ili turističku ambulantu Osječko-baranjske županije u Dom zdravlja Osječko-baranjske županije. <i>Izvor: https://www.obz.hr/index.php/novosti-zdravstvo</i>
6	Omjer potrošnje vode po turističkom noćenju u odnosu na prosječnu potrošnju vode po stalnom stanovniku destinacije (izraženo po osobi i po noćenju) F_1 – ukupna finalna potrošnja vode u kućanstvima i gospodarskim objektima u siječnju = 18.764 m³ F_2 – ukupna finalna potrošnja vode u kućanstvima i gospodarskim objektima u kolovozu = 32.916 m³ T_1 – broj ostvarenih turističkih noćenja u komercijalnim smještajnim objektima u siječnju = 107 T_2 – broj ostvarenih turističkih noćenja u komercijalnim smještajnim objektima u kolovozu = 318 N_s – broj noćenja stanovnika, $N_s = \text{broj stanovnika} \times 31 = 5.436 \times 31 = 168.516$ W_{TN} – količina potrošnje vode po noćenju turista $W_{TN} = (F_2 - F_1) / (T_2 - T_1) = (32916 - 18764) / (318 - 107) = 14152 / 211 = 67.071090 \text{ m}^3/\text{noćenju}$ W_{RN} – količina potrošnje vode po noćenju stanovnika $W_{RN} = (1 / N_s) \times (F_1 - T_1 \times W_{TN}) = (1 / 168516) \times (18764 - 107 \times 67.071090) = 0.068761 \text{ m}^3/\text{noćenju}$ Omjer potrošnje vode turista i stanovnika $Omjer = (W_{TN} / W_{RN}) \times 100 = (67.071090 / 0.068761) \times 100 = 97541.80 \%$

	Za kolovoz 2024. zabilježena je znatno veća potrošnja vode nego u srpnju za kojeg potrošnja iznosi 20.592 m³ što ukazuje na to da toliko značajno veća potrošnja vode nema veze s turistima i njihovim noćenjima već da je riječ o drugom razlogu koji nije povezan s turizmom. Zbog toga, postojeći izračun može davati krive zaključke. Izračuni su napravljeni i za srpanj, ali podaci ponovno nisu vjerodostojni za donošenje odluka. Zaključuje se da formula nije prikladna za destinacije s malim brojem turista i jakom sezonskom potrošnjom stanovnika destinacije jer stanovnicima pripisuje nerealno malu (čak negativnu) potrošnju, što iskrivljuje realnu sliku. <i>Izvor: e-Visitor, interni podaci poslužitelja usluge (Vodovod Osijek d.o.o.)</i>
7	Omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone) F_1 – ukupna količina komunalnog otpada u destinaciji u siječnju = 88,56 t F_2 – ukupna količina komunalnog otpada u destinaciji u kolovozu = 77,16 t T_1 – broj ostvarenih turističkih noćenja u komercijalnim smještajnim objektima u siječnju = 107 T_2 – broj ostvarenih turističkih noćenja u komercijalnim smještajnim objektima u kolovozu = 318 N_s – broj noćenja stanovnika, $N_s = \text{broj stanovnika} \times 31 = 5.436 \times 31 = 168.516$ W_{TN} – količina otpada po turističkom noćenju $W_{TN} = (F_2 - F_1) / (T_2 - T_1) = (77,16 - 88,56) / (318 - 107) = -11,40 / 211 = -0,054028 \text{ t}$ W_{RN} – količina otpada po noćenju stanovnika $W_{RN} = (1 / N_s) \times (F_1 - T_1 \times (F_2 - F_1) / (T_2 - T_1)) = (1 / 168.516) \times (88,56 - 107 \times (-0,054028)) = (1 / 168.516) \times (88,56 + 5,780996) = 94,340996 / 168.516 = 0,0005599 \text{ t}$ W_T – količina otpada nastalog zbog noćenja turista u vremenskom intervalu $W_T = T_m \times W_{Tn} = 211 \times (-0,054028) = -11,394 \text{ t}$ Negativna vrijednost W_{Tn} i W_T ukazuje da je u kolovozu (kada je više turista) zabilježena manja količina komunalnog otpada nego u siječnju, što može upućivati na sezonske razlike koje nisu uzrokovane turizmom (npr. rad škola, manje lokalnih aktivnosti ljeti, putovanje stanovnika izvan mjesta stanovanja itd.) <i>Izvor: e-Visitor, interni podaci poslužitelja komunalnih usluga Čvorkovac d.o.o.</i>
8	Udio zaštićenih područja u destinaciji u ukupnoj površini destinacije (ukupno i pojedinačno po kategoriji zaštite) Zaštićena područja općine Erdut su: • dio regionalnog parka Mura–Drava sukladno Uredbi o proglašenju Regionalnog parka Mura – Drava • značajni krajobraz Erdut • spomenik parkovne arhitekture park uz patrijaršiju u Dalju = 1.510,82 ha Osim navedenog, na području općine Erdut nalaze se dijelovi područja nacionalne ekološke mreže površine 8.256,68 ha, sukladno Uredbi o proglašenju ekološke mreže

	$= 1.510,82 + 8.256,68 = 9.767,50 \text{ ha}$ Udio (%) = (Površina zaštićenih područja / Ukupna površina destinacije) $\times$ 100 = $(9767.5 / 15729.49) \times 100 = 62.10 \%$ <i>Izvor: Izvješće o stanju u prostoru općine Erdut za 2018. – 2021., Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Uprava za zaštitu prirode</i>
9	Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije F_1 – ukupna finalna potrošnja električne energije u kućanstvima i komercijalnim smještajima u siječnju = 1.280.027 kWh F_2 – ukupna finalna potrošnja električne energije u kućanstvima i komercijalnim smještajima u kolovozu = 1.154.417 kWh T_1 – broj ostvarenih turističkih noćenja u komercijalnim smještajnim objektima u siječnju = 107 T_2 – broj ostvarenih turističkih noćenja u komercijalnim smještajnim objektima u kolovozu = 318 N_s – broj noćenja stanovnika, $N_s = \text{broj stanovnika} \times 31 = 5.436 \times 31 = 168.516$ Potrošnja el. energije po noćenju turista = $(F_2 - F_1) / (T_2 - T_1) = (1154417 - 1280027) / (3470 - 517) = -125610 / 2953 = -42.536404 \text{ kWh po noćenju}$ Potrošnja el. energije po noćenju stanovnika = $(1 / N_s) \times (F_1 - T_1 \times WT_n) = (1 / 168516) \times (1280027 - 517 \times -42.536404) = 7.726378 \text{ kWh po noćenju}$ Omjer potrošnje turista i stanovnika = $(WT_n / WR_n) \times 100 = (-42.536404 / 4.121341) \times 100 = -1032.10 \%$ Negativna vrijednost ukazuje da je u kolovozu (kada je više turista) zabilježena manja količina komunalnog otpada nego u siječnju, što može upućivati na sezonske razlike koje nisu uzrokovane turizmom (npr. rad škola, manje lokalnih aktivnosti ljeti, putovanje stanovnika izvan mjesta stanovanja itd.) <i>Izvor: e-Visitor, interni podaci poslužitelja el. energije HEP-a</i>
10	Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika Projekti koji obuhvaćaju prilagodbu klimatskim promjenama i upravljanje rizicima su: • Nerazvrstane ceste općine Erdut – Duboki put i Cesta Podunavlje Erdut • Zeleni kvadrati doma mog • Unaprjeđenje biciklističkog i pješačkog prometa na području općine Erdut • Izgradnja punionica za električne automobile • E-vozila u službi turističkog razvoja • Energetska obnova zgrada javnog sektora općine Erdut <i>Izvor: Akcijski plan energetske učinkovitosti općine Erdut 2024.</i>
11	Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem Najveći broj dolazaka u području općine Erdut zabilježen je u periodu srpnja i kolovoza što pokazuju i podaci za 2024. godinu i iznosi 119 dolazaka.

	Izvor: e-Visitor
12	Prosječna duljina boravka turista u destinaciji Prosječnu duljinu boravka turista za period srpanj-kolovoz iznosi 5,05 dana (ukupan broj dolazaka/ukupan broj noćenja) <i>Izvor: e-Visitor</i>
13	Ukupan broj zaposlenika u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane Broj zaposlenika u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane = 75
14	Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane Ukupni poslovni prihodi gospodarskih subjekata u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane = 2.883.842,01
15	Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija Zaštićena područja prirode U općini Erdut to su: • dio regionalnog parka Mura–Drava sukladno Uredbi o proglašenju Regionalnog parka Mura – Drava • značajni krajobraz Erdut • spomenik parkovne arhitekture park uz patrijaršiju u Dalju Zaštićena kulturna dobra Na području općine Erdut, prema Registru kulturnih dobara RH, nalazi se 21 pojedinačno zaštićeno nepokretno kulturno dobro upisano u Registar kulturnih dobara RH i veliki broj evidentiranih arheoloških lokaliteta, kojima se ne može utvrditi točna lokacija, a s kojih potječu poznati arheološki nalasci. Na arheološke lokalitete, iako nisu zaštićeni kao pojedinačna kulturna dobra, primjenjuje se Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara („NN“ 69/99. 151/03. 157/03. 87/09. 88/10. 61/11. 25/12.). Na području općine Erdut, sukladno posebnom propisu, zaštićena nepokretna kulturna dobra su: • Arheološki lokaliteti - Aljmaš „Crkvina i Stepaničevac“, prapovijesni i srednjovjekovni lokalitet - Aljmaš „Podunavlje“, prapovijesni lokalitet - Bijelo Brdo „Bajer te Ul. Venecija“, prapovijesni i srednjovjekovni lokalitet - Dalj „Bajer“, antički lokalitet - Dalj „Bogaljevci“, srednjovjekovni lokalitet - Dalj „Busija“, prapovijesni lokalitet - Dalj „Livadice“, prapovijesni lokalitet - Dalj „Poloj-Lisova skela“, prapovijesni lokalitet - Dalj. planina „Velika straža“, prapovijesni lokalitet - Dalj. planina „Kraljevo brdo“, prapovijesni lokalitet - Erdut „Mali Varad, Veliki Varad i Žarkovac“, prapovijesni lokalitet - Erdut „Stari prkos i Kremenuša“, prapovijesni lokalitet

	- Aljmaš „Selište“, srednjovjekovni lokalitet - Aljmaš „Čvorkovac“, antički lokalitet - Aljmaš „Ul. M. Gupca“, prapovijesni lokalitet - Aljmaš „Zlatna ulica 52“, prapovijesni lokalitet - Bijelo Brdo „Baldino brdo“, antički lokalitet - Dalj „Gradac“, srednjovjekovni lokalitet - Dalj „Daljska vodica“, srednjovjekovni lokalitet - Dalj „Mala straža“, prapovijesni lokalitet - Dalj „Dolovi“, prapovijesni lokalitet - Dalj „Marinovci“, prapovijesni lokalitet - Dalj „Lipovac“, antički lokalitet - Erdut „Centar naselja“, srednjovjekovni lokalitet - Erdut „Orašje“, prapovijesni lokalitet • Civilne građevine - Aljmaš, Dvorac Adamovich - Bijelo Brdo, Školski trg 19, Tradicijska kuća s okućnicom - Dalj, Zgrada Milanković - Erdut, Srednjovjekovni grad Erdut - Erdut, Dvorac Adamović – Cseh • Sakralne građevine - Bijelo Brdo, Parohijska crkva sv. Nikolaja - Dalj, Parohijska crkva sv. Dimitrija - Dalj, Patrijaršijski dvor • Spomen građevine - Dalj, Rodna kuća prof. Božidara Maslarića, narodnog heroja – trenutno dječji vrtić Sva navedena kulturna dobra nisu ujedno i turističke atrakcije, a ranije u dokumentu navedeno je što od njih pripada atrakcijama. <i>Izvor: Izvješće o stanju u prostoru Općine Erdut za 2018. – 2021.</i>
16	Status implementacije aktivnosti iz plana upravljanja destinacijom Indikator provedbe aktivnosti iz Plana upravljanja destinacijom redovito će se pratiti na godišnjoj razini. U tom će se okviru pratiti stupanj realizacije pojedinih aktivnosti, uključujući one koje su uspješno provedene, aktivnosti u tijeku, kao i one koje nisu započete ili su odgođene. Također će se evidentirati razlozi eventualnih kašnjenja ili izmjena u provedbi, te se pratiti ukupni napredak prema utvrđenim ciljevima održivosti i razvojnim smjernicama destinacije. Ovaj sustav godišnjeg praćenja omogućit će transparentno izvještavanje, pravovremenu identifikaciju problema te efikasnije upravljanje provedbom Plana.
17	Broj ostvarenih noćenja u smještaju u destinaciji po hektaru izgrađenog građevinskog područja JLS Broj turističkih noćenja u komercijalnom smještaju po građevinskoj površini = $T_N / (P_S + P_T)$ T_N – broj turističkih noćenja unutar destinacije (u godini) = 15.621 P_S – površina izgrađenog građevinskog zemljišta u zonama stanovanja = 979,81 ha

	P_T – površina izgrađenog građevinskog zemljišta u zonama gospodarske namjene = 9,10 ha $T_N / (P_S + P_T) = 15.621 / (979,81 + 9,10) = 15.621 / 988,91 = 15,80$ noćenja po hektaru Izvor: e-Visitor, Izvješće o stanju u prostoru općine Erdut za 2018. – 2021.
--	---

RAZVOJNI SMJER S MJERAMA I AKTIVNOSTIMA

6. Razvojni smjer s mjerama i aktivnostima

Nakon provedene analize stanja destinacije Erdut, uključujući dostupne podatke, lokalni kontekst i ključne pokazatelje održivosti, potrebno je definirati razvojni smjer destinacije kao sastavni dio Plana upravljanja. Taj razvojni smjer mora biti usklađen s važećim strateškim, prostornim i planskim dokumentima te očuvanjem prirodne i kulturne baštine.

Ukoliko strateški ciljevi razvoja nisu prethodno definirani višim razinama planiranja, Plan upravljanja destinacijom Erdut temelji se na rezultatima provedene analize, uzimajući u obzir specifičnosti lokalne zajednice i potrebe ključnih dionika. Razvojni smjer treba jasno odražavati realne potencijale, infrastrukturne izazove te strateške prioritete u segmentima turizma, promocije i održivosti.

6.1. SWOT analiza

Na temelju već spomenutih informacija o ovoj destinaciji, napravljena je SWOT analiza, prikazana u Tablici 23, koja omogućuje sažet prikaz snaga, slabosti, prilika i prijetnja u općini Erdut iz aspekta turizma.

Tablica 24. SWOT analiza

SNAGE	SLABOSTI
• Bogata kulturno-povijesna baština: Erdut posjeduje značajne spomenike poput srednjovjekovne kule Erdut iz 15. stoljeća i dvorca Adamović-Cséh iz 19. stoljeća, koji svjedoče o bogatoj povijesti regije. • Razvijeno vinogradarstvo: Područje je poznato po vinogradima i proizvodnji kvalitetnih vina, uključujući i najveću vinsku bačvu u Europi kapaciteta 75.000 litara, smještenu u podrumima vinarije Erdut.	• Nedostatak infrastrukture: Postoji potreba za poboljšanjem komunalne infrastrukture, uključujući kanalizaciju, javnu rasvjetu i cestovnu mrežu, što može ograničiti turistički razvoj. • Ograničeni smještajni kapaciteti: Nedostatak kvalitetnog smještaja može ograničiti dulji boravak turista i organizaciju većih događanja. • Nedovoljna promocija: Destinacija nije dovoljno prepoznata na nacionalnoj i međunarodnoj razini, što utječe na manji broj posjetitelja.

• Prirodne ljepote i položaj uz Dunav: Blizina rijeke Dunav pruža mogućnosti za razvoj nautičkog turizma, ribolova i rekreacije na vodi, dok okolni krajolik nudi atraktivne pješačke i biciklističke staze. Posebno je atraktivno ušće Drave u Dunav. • Položaj na granici i blizina većih urbanih središta (Osijek, Vukovar), što omogućuje integraciju u šire turističke tokove	• Angažman i (ne)usklađenost dionika: Za prosperitet destinacije nužno je da svi dionici “pričaju istu priču” i njeguju iste vrijednosti turizma poput održivosti, promocije lokalnih proizvoda i slično.
PRILIKE	PRIJETNJE
• Razvoj vinskog turizma: Iskorištavanje postojećih vinograda i vinarija za organizaciju vinskih tura, festivala i degustacija može privući ljubitelje vina i gastronomije. • Povećanje ekoturizma i aktivnog odmora: Razvoj biciklističkih i pješačkih staza, kao i aktivnosti na Dunavu, može privući turiste zainteresirane za prirodu i rekreaciju. • Korištenje digitalnih tehnologija: Implementacija digitalnih rješenja poput mobilnih aplikacija, virtualnih tura i online promocije može povećati vidljivost destinacije i privući mlađu populaciju. • Razvoj selektivnih oblika turizma (vinski, cikloturizam, ribolovni, kulturni, ruralni)	• Depopulacija i starenje stanovništva: Odlazak mladih i smanjenje broja stanovnika može dovesti do manjka radne snage potrebne za razvoj turizma. • Klimatske promjene: Promjene u klimi mogu utjecati na vinogradarstvo i druge poljoprivredne aktivnosti koje su ključne za lokalnu ekonomiju. • Konkurencija drugih destinacija: Obližnje destinacije s razvijenijom turističkom ponudom mogu privući potencijalne posjetitelje i smanjiti interes za Erdut. • Rizik od gubitka autentičnosti zbog neplanskog razvoja.

6.2. Identificiranje općih načela i ciljeva turizma

Prema smjernicama za izradu Plana destinacije koji nalažu kreiranje načela na temelju načela održivosti, kvalitete, pristupačnosti, zadovoljstva i sigurnosti kreirana su specifična opća načela za ovo područje. Ciljevi turizma također su kreirani prema smjernicama za izradu Plana destinacije uzimajući u obzir ekonomske, kulturološke, ekološke, socijalne i infrastrukturne ciljeve.

6.2.1. Opća načela

- održivi razvoj: turizam mora biti utemeljen na očuvanju prirodnih i kulturnih resursa te uravnoteženom razvoju lokalne zajednice
- diversifikacija ponude: razvoj više oblika turizma koji odgovaraju različitim tržišnim segmentima (aktivni, kulturni, eno-gastro, vjerski, obiteljski)
- regionalna integracija: suradnja s okolnim općinama i gradovima
- tehnologija i digitalizacija: uvođenje suvremenih tehnologija u promociju, prodaju i interpretaciju turističkih proizvoda
- orijentacija prema turistima: zadovoljavanje potreba i očekivanja posjetitelja kroz kontinuirano praćenje trendova i unapređenje ponude
- suradnja i partnerstvo: uključivanje svih relevantnih dionika – javnog, privatnog i civilnog sektora – u planiranje i provedbu turističkih aktivnosti
- inovativnost i kvaliteta: primjena novih tehnologija, razvoj inovativnih proizvoda i kontinuirano podizanje kvalitete usluga

6.2.2. Ciljevi turizma

Tablica 25 prikazuje četiri ključne dimenzije održivog turističkog razvoja Općine Erdut – ekonomske, kulturološke, ekološke i društvene ciljeve. Svaka od njih sadrži glavne ciljeve i smjernice koje zajedno doprinose uravnoteženom razvoju turizma, jačanju lokalne ekonomije, očuvanju kulturne i prirodne baštine te unaprjeđenju kvalitete života stanovnika.

Tablica 25. Ciljevi turizma

Vrsta ciljeva	Opis cilja
EKONOMSKI CILJEVI	• Povećanje prihoda od turizma kroz razvoj selektivnih turističkih proizvoda (vinski, cikloturizam, ribolovni, ruralni turizam) i rast broja dolazaka i noćenja, osobito izvan glavne sezone • Stvaranje novih radnih mjesta i poticanje poduzetništva u turizmu i povezanim djelatnostima (OPG-ovi, vinarije, ugostiteljstvo, turistički vodiči) • Diversifikacija lokalnog gospodarstva kroz povezivanje turizma s poljoprivredom, ribarstvom i zanatima radi smanjenja ovisnosti o jednoj djelatnosti i jačanja otpornosti lokalne ekonomije • Povećanje investicija u turističku i komunalnu infrastrukturu
KULTUROLOŠKI CILJEVI	• Očuvanje i valorizacija kulturne baštine kroz obnovu i stavljanje u funkciju kulturnih i sakralnih objekata (Erdutska kula, vinske ceste, svetišta) te njihovu integraciju u turističku ponudu • Promocija lokalnih običaja, tradicije i identiteta kroz manifestacije, radionice i tematske ture radi jačanja autentičnosti destinacije • Povezivanje kulturnih resursa s obrazovnim institucijama i zajednicom radi popularizacije kulturne ponude među mlađim generacijama
EKOLOŠKI CILJEVI	• Očuvanje prirodnih resursa (Dunav, značajni krajobraz Erdut, šume, vinogradi) kroz održivo upravljanje i razvoj turističkih proizvoda s minimalnim utjecajem na okoliš • Razvoj eko-turizma i zelenih praksi (biciklističke i pješačke staze, edukativne staze, promicanje lokalne hrane i vina, korištenje obnovljivih izvora energije) • Uključivanje zaštite okoliša u sve segmente turističkog razvoja putem edukacije, provedbe mjera zaštite i promocije održivih načina putovanja i boravka
SOCIJALNI CILJEVI	• Povećanje kvalitete života stanovnika kroz razvoj infrastrukture, novih sadržaja i veće dostupnosti kulturnih, sportskih i rekreativnih aktivnosti • Jačanje društvene kohezije i uključivanje zajednice u planiranje i provedbu turističkih aktivnosti uz suradnju javnog, privatnog i civilnog sektora • Smanjenje depopulacije i poticanje ostanka mladih kroz nova radna mjesta, poduzetništvo i veću atraktivnost destinacije za život i rad • Promicanje multikulturalnosti i tolerancije kroz interakciju s posjetiteljima i suradnju različitih etničkih i vjerskih zajednica

6.3. Oblikovanje strateškog pravca i prioriteta

Nakon definiranja temeljnih načela i ciljeva razvoja turizma u općini Erdut, nužno je oblikovati cjeloviti strateški pristup koji će usmjeravati aktivnosti u razdoblju obuhvaćenom planom upravljanja destinacijom. Ovaj dio predstavlja temelj za usklađeno djelovanje svih dionika, uzimajući u obzir specifičnosti destinacije i njezine razvojne potencijale.

Strateški pristup obuhvaća identificiranje ključnih izazova i prilika, poput izražene sezonalnosti, kratke duljine boravka, kvalitete i kapaciteta smještaja, nedovoljno iskorištenih atrakcija te potrebe za unapređenjem znanja i organizacije unutar sektora. Također, važno je usmjeriti se na razumijevanje sadašnjih i budućih ciljanih tržišta, kao i trendova koji mogu oblikovati turističku ponudu Erduta u godinama koje slijede.

6.3.1. Strateški pravci razvoja turizma općine Erdut

Strateški pravac 1: Održivi razvoj kao temelj turističke strategije

Održivi razvoj predstavlja osnovu dugoročnog i odgovornog turističkog planiranja Općine Erdut. Naglasak se stavlja na razvoj oblika turizma koji minimalno utječu na okoliš, potiču očuvanje prirodnih resursa i podižu svijest o važnosti zaštite prostora među lokalnim stanovništvom i posjetiteljima.

U skladu s time, održivi turistički razvoj obuhvaća:

- fokus na ekoturizam, aktivni turizam (biciklizam, pješaćenje, ribolov) i kulturni turizam koji smanjuju negativan utjecaj na okoliš
- razvoj planova i kapaciteta za eko-certificiranje smještajnih objekata, lokalnih proizvoda i atrakcija (vinarije, OPG-ovi, značajni krajobrazi)
- suradnju s dionicima iz lokalne zajednice na očuvanju resursa i edukaciju o održivom korištenju Dunava, šuma i poljoprivrednih površina

Strateški pravac 2: Diversifikacija turističke ponude

Diversifikacija turističke ponude temelj je povećanja atraktivnosti i produljenja turističke sezone u Erdutu. Razvijanjem različitih oblika turizma, destinacija može privući širi spektar posjetitelja te osigurati stabilniji gospodarski rast.

To podrazumijeva:

- razvoj raznovrsnih turističkih proizvoda: vinski, eno-gastro, cikloturizam, ribolovni, kulturni i sakralni turizam, manifestacije i ruralni turizam

- stvaranje ponude za različite oblike turizma (obiteljski, avanturistički, tematski, vjerski, kulturni) radi privlačenja različitih tržišnih segmenata
- povezivanje turističkih proizvoda u integrirane itinerere (npr. vinske ceste uz biciklističke rute, ribolovne zone uz ruralni smještaj)

Strateški pravac 3: Povećanje konkurentnosti i prepoznatljivosti destinacije

Jačanje identiteta i tržišnog pozicioniranja Erduta kao autentične, multikulturalne i vinske destinacije ključ je povećanja konkurentnosti i privlačenja većeg broja posjetitelja.

U okviru tog cilja planira se:

- jačanje jedinstvenog brenda Erduta kao vinske, riječne i multikulturalne destinacije
- provedba ciljano usmjerenih marketinških kampanja prema ključnim tržištima (ljubitelji prirode, vina, aktivnog odmora, kulturne baštine)
- aktivna promocija na digitalnim platformama i društvenim mrežama uz storytelling o autentičnosti Erduta

Strateški pravac 4: Infrastrukturni razvoj i digitalizacija destinacije

Razvoj kvalitetne prometne, komunalne i digitalne infrastrukture preduvjet je za ugodno kretanje turista, ali i za povećanje kvalitete života lokalnog stanovništva.

Mjere uključuju:

- unaprjeđenje prometne i komunalne infrastrukture (biciklističke i pješačke staze, pristaništa, signalizacija)
- razvoj digitalnih rješenja (aplikacije, digitalni vodiči, online rezervacije, digitalno plaćanje)
- poticanje lokalnog poduzetništva na digitalizaciju usluga i suradnju s turističkim platformama

Strateški pravac 5: Razvoj ljudskih resursa i uključivanje lokalne zajednice

Uspješan razvoj turizma temelji se na educiranim i motiviranim ljudima. Aktivno uključivanje zajednice doprinosi autentičnosti i održivosti destinacije.

Ključne aktivnosti uključuju:

- organizaciju edukacija i stručnih osposobljavanja s naglaskom na gostoljubivost, održivost i inovacije
- uključivanje lokalne zajednice u oblikovanje turističkih proizvoda i manifestacija kako bi se potaknula pripadnost i angažiranost

6.3.2. Prioriteti razvoja turizma općine Erdut

Strateški prioritet 1: Održivi turizam i zaštita okoliša

Fokus na očuvanju prirodnih resursa i poticanju odgovornog razvoja turizma koji ne ugrožava okoliš, već doprinosi njegovom očuvanju i održivom korištenju.

Ključne aktivnosti uključuju:

- provedbu mjera za smanjenje utjecaja turizma na prirodne resurse kroz regulaciju otpada, energetske učinkovitost smještajnih kapaciteta i očuvanje lokalne flore i faune (Dunav, šume, vinogradi)
- promicanje odgovornog ponašanja među posjetiteljima, s naglaskom na očuvanje okoliša i poštovanje prema prirodi i lokalnoj zajednici

Strateški prioritet 2: Inovativni turistički proizvodi i kulturna ponuda

Razvoj raznovrsnih i autentičnih turističkih sadržaja koji povezuju prirodne, kulturne i gastronomske vrijednosti područja te stvaraju jedinstveno iskustvo boravka u destinaciji.

Mjere obuhvaćaju:

- razvoj tematskih tura koje uključuju prirodne atrakcije (Dunav, značajni krajobraz Erdut), nematerijalno nasljeđe, kulturne spomenike, vinske rute i gastronomske manifestacije
- organizaciju novih kulturnih manifestacija i festivala koji doprinose očuvanju i promociji lokalne baštine te omogućuju uključivanje posjetitelja u doživljaj destinacije

Strateški prioritet 3: Podizanje kvalitete smještajnih i ugostiteljskih kapaciteta

Cilj je povećati standarde kvalitete i održivosti u turizmu kroz modernizaciju i profesionalizaciju smještajnih i ugostiteljskih objekata.

Aktivnosti uključuju:

- poticanje ulaganja u adaptaciju i modernizaciju smještajnih objekata prema standardima održivosti i visoke kvalitete

- certificiranje objekata, usluga i proizvoda prema definiranim standardima kvalitete i održivosti

Strateški prioritet 4: Digitalna transformacija i pristupačnost informacija

Razvoj suvremene digitalne infrastrukture koja omogućuje jednostavan pristup informacijama, digitalne usluge i povećanje vidljivosti destinacije.

Planirane mjere:

- razvoj mreže informativnih punktova i digitalnih vodiča koji posjetiteljima pružaju brzi pristup informacijama o atrakcijama, događanjima i uslugama
- uvođenje turističkih aplikacija i online platformi za rezervacije, personalizirane informacije i digitalno plaćanje

Strateški prioritet 5: Poticanje investiranja i partnerstva

Jačanje suradnje i stvaranje poticajnog okruženja za ulaganja koja doprinose održivosti, inovacijama i dugoročnom razvoju turizma u Erdutu.

Mjere uključuju:

- poticanje investiranja u projekte koji podržavaju održivost i inovaciju (npr. obnovljivi izvori energije u turizmu, digitalna rješenja)
- razvoj partnerstva s lokalnim poduzetnicima, obrazovnim institucijama i udrugama radi stvaranja sinergije i kontinuiranog razvoja destinacije

6.4. Identificiranje ciljeva, mjera i aktivnosti

Tablica 26. Mjere i aktivnosti provođenja ciljeva

Cilj	Mjere	Aktivnosti
Osigurati kvalitetnu i pristupačnu infrastrukturu koja zadovoljava potrebe turista i lokalnog stanovništva	- modernizacija prometne infrastrukture - unapređenje komunalne infrastrukture (vodoopskrba, odvodnja, javna rasvjeta) - Razvoj informacijske i digitalne infrastrukture	- izgradnja novih i obnova postojećih prometnica koje povezuju ključne turističke točke - uvođenje sustava pametne rasvjetе i izgradnja kanalizacijske mreže - postavljanje digitalnih info-pultova i razvoj aplikacije za posjetitelje

Razviti održivu i konkurentnu turističku ponudu temeljenu na autentičnosti i doživljajima	- razvoj eno-gastro turizma i promocija vinskih cesta - uvođenje tematskih doživljaja i manifestacija - poticanje razvoja malih turističkih poduzetnika i OPG-ova	- organizacija vinskih tura i degustacija u suradnji s lokalnim vinarijama - proširenje i brendiranje događanja poput DunavArt festivala i STEM festivala - edukacija lokalnih proizvođača za turističku interpretaciju i promociju
Pozicionirati Erdut kao destinaciju za "slow travel" i mikro-turizam	- razvoj specijaliziranih turističkih paketa (slow, workcation, digital detox) - uređenje „slow staza“ i zona za opuštanje - promocija Erduta kao mirne i sigurne destinacije	- dizajn i promocija paketa "Rad i vino", "Tišina uz Dunav", "Tjedan bez žurbe" - oprema odmorišta uz staze (klupe, sjenice, piknik zone) - storytelling kampanja "Doživi Erdut polako"
Unaprijediti digitalnu transformaciju i komunikaciju s posjetiteljima	- razvoj digitalnih alata za promociju i upravljanje destinacijom - povećanje digitalne pismenosti lokalnih dionika - uključivanje digitalnog marketinga i ciljane promocije	- izrada mobilne ili web aplikacije s kartama, sadržajem i eventima - radionice za vinare i iznajmljivače: "Kako do gostiju online" - oglašavanje putem društvenih mreža i Google Ads kampanja
Očuvati prirodne i kulturne resurse kroz održiv pristup turizmu	- poticanje eko-certifikacija i zelene prakse - edukacija turista i lokalnog stanovništva o održivom ponašanju - razvoj volonterskih i društveno odgovornih programa	- uvođenje "Zelene oznake Erdut" za objekte s održivim praksama - postavljanje edukativnih info-tabli uz Dunav, vinograde i šume - organizacija akcija čišćenja i sadnje s lokalnim udrugama i školama
Razvoj ljudskih resursa i uključivanje lokalne zajednice	- kontinuirana edukacija i uključivanje dionika	- organizacija edukacija i stručnih osposobljavanja za rad u turizmu - poticanje poduzetništva i inovacija kroz radionice i mentorstva - aktivno uključivanje lokalne zajednice u oblikovanje turističkih proizvoda i manifestacija - uspostava destinacijske menadžment organizacije (DMO) za koordinaciju razvoja

Ključni elementi provođenja uključuju:

1. Koordinaciju i suradnju

- Aktivno sudjelovanje lokalne samouprave, turističke zajednice, privatnog sektora, civilnog društva i lokalne zajednice

- Uspostava destinacijske menadžment organizacije (DMO) koja će koordinirati provedbu ciljeva i mjera održivog razvoja
2. Unaprjeđenje infrastrukture i usluga
- Modernizacija prometne i komunalne infrastrukture s naglaskom na smanjenje ekološkog opterećenja
 - Uvođenje digitalnih alata za bolje upravljanje informacijama i turističkim tokovima
 - Razvoj održivih oblika smještaja i ugostiteljskih kapaciteta s certifikacijama ekološke prihvatljivosti
3. Edukaciju i osvješćivanje
- Organizacija stručnih radionica, edukacija i seminara za dionike u turizmu o održivim praksama, digitalnoj pismenosti i kvalitetnoj usluzi
 - Poticanje lokalnog stanovništva i posjetitelja na odgovorno ponašanje prema prirodi i kulturnoj baštini
4. Praćenje i evaluaciju
- Redovito praćenje turističkih pokazatelja (posjećenost, zadovoljstvo turista, utjecaj na okoliš) preko sustava eVisitor i drugih metoda
 - Izvještavanje o napretku i prilagođavanje mjera na temelju prikupljenih podataka
5. Promociju održivosti
- Uključivanje održivih praksi u marketinške aktivnosti i brendiranje destinacije kao destinacije sa snažnim ekološkim i društvenim odgovornostima
 - Razvijanje programa i manifestacija koje ističu lokalne proizvode, tradiciju i ekološke vrijednosti.

Provedba Plana održivosti je cjelovit, kontinuirani proces koji zahtijeva suradnju, odgovornost i prilagodbu tržišnim i okolišnim uvjetima kako bi se osigurala dugoročna održivost i konkurentnost destinacije Erdut.

SMJERNICE I PREPORUKE ZA DIONIKE RAZVOJA

7. Smjernice i preporuke za dionike razvoja

Na temelju provedene analize stanja destinacije, definiranih ciljeva i razvojnog smjera, Plan upravljanja destinacijom općine Erdut donosi smjernice i preporuke za sve relevantne dionike uključene u razvoj i upravljanje turizmom. Smjernice su usmjerene prema ostvarivanju održivog i cjelogodišnjeg turizma, u skladu s nacionalnom Strategijom razvoja održivog turizma do 2030. godine te novim Zakonom o turizmu koji je stupio na snagu 1. siječnja 2024. godine. Poseban naglasak stavlja se na:

- digitalnu i zelenu tranziciju,
- upravljanje turističkim tokovima,
- očuvanje resursa i
- jačanje kompetencija svih sudionika u turizmu

7.1. Smjernice i preporuke za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave

Za ostvarenje razvojnog smjera turizma u općini Erdut preporučuje se aktivna uključenost lokalne samouprave u prostorno planiranje, upravljanje komunalnom i prometnom infrastrukturom, očuvanje kulturne i prirodne baštine te razvoj turističkih zona temeljenih na prihvatnim kapacitetima. Preporučuje se donošenje odluka predstavničkog tijela o kapacitetima i vrsti ugostiteljskih i smještajnih objekata, u skladu s održivim razvojem i stvarnim mogućnostima destinacije. Neophodna je kontinuirana koordinacija s turističkom zajednicom i drugim dionicima. Za ostvarenje razvoja turizma u općini Erdut ključno je aktivno sudjelovanje lokalne samouprave u područjima prostornog planiranja, upravljanja komunalnom i prometnom infrastrukturom te očuvanja kulturne i prirodne baštine. Posebno je važno uspostaviti razvoj turističkih zona koje su prilagođene prihvatnim kapacitetima destinacije, čime se osigurava usklađen i održiv razvoj bez negativnih pritisaka na okoliš i lokalnu zajednicu.

Općinsko predstavničko tijelo treba nastaviti razmatrati o vrstama i kapacitetima ugostiteljskih i smještajnih objekata, usklađene s načelima održivog razvoja i stvarnim mogućnostima destinacije. Kontinuirana koordinacija s Turističkom zajednicom općine Erdut i ostalim relevantnim dionicima neophodna je za efikasnu provedbu razvojnih smjernica i strateških

aktivnosti. Uz navedeno, preporučuje se da jedinica lokalne samouprave i turistička zajednica zajedno:

- Aktivno surađuju s privatnim sektorom, lokalnim udrugama i zajednicama u kreiranju i razvoju turističkih proizvoda i usluga koje odražavaju autentičnost i posebnosti Erduta.
- Osiguraju održivi razvoj turizma kroz pažljivo prostorno planiranje, s naglaskom na očuvanje prirodnih i kulturnih resursa koji čine temelj turističke ponude.
- Potiču digitalizaciju kao alat za promociju destinacije i unapređenje usluga, uključujući razvoj aktivne i kvalitetne online prisutnosti na platformama i društvenim mrežama.
- Organiziraju edukacije, radionice i stručna usavršavanja za sve dionike u turizmu radi podizanja kvalitete usluge i povećanja konkurentnosti destinacije.
- Razvijaju suradnju s nacionalnim i međunarodnim turističkim organizacijama te sudjeluju u projektima financiranim iz EU fondova i drugih izvora, kako bi se dodatno osnažila promocija i razvoj turističke ponude.

Ovim pristupom, Općina Erdut može ostvariti dugoročni održivi razvoj turizma koji će pridonijeti ekonomskom prosperitetu i kvaliteti života lokalne zajednice, istovremeno čuvajući vrijedne resurse za buduće generacije.

7.2. Smjernice i preporuke za turističke zajednice

Turistička zajednica općine Erdut ima ključnu ulogu u implementaciji Plana upravljanja. Potrebno je osigurati dodatnu edukaciju i osposobljavanje zaposlenika za korištenje IT sustava za upravljanje turizmom, kao i jačanje komunikacije s lokalnim dionicima. TZ Erdut treba preuzeti vodeću ulogu u promociji destinacije, upravljanju manifestacijama, koordinaciji s pružateljima usluga te prikupljanju i analizi podataka kroz sustav eVisitor i druge digitalne alate. Ključna zadaća je razvoj i provedba aktivnosti koje potiču održivost i prepoznatljivost destinacije. Za učinkovitu provedbu Plana upravljanja destinacijom, neophodno je kontinuirano ulaganje u edukaciju i digitalnu osposobljenost zaposlenika Turističke zajednice općine Erdut. Predlaže se organizacija redovitih stručnih radionica i seminara usmjerenih na korištenje suvremenih IT alata za upravljanje podacima, među kojima je osobito važan sustav eVisitor. Ova edukacija treba obuhvatiti tehničke vještine za unos i analizu podataka, kao i interpretaciju statističkih pokazatelja za strateško donošenje odluka i planiranje aktivnosti.

Uz tehničke aspekte, ključno je razvijati komunikacijske vještine i metode koordinacije s lokalnim dionicima, od pružatelja usluga do javnih institucija i nevladinih organizacija. Time se potiče zajednički nastup, bolje umrežavanje i učinkovitije provođenje inicijativa usmjerenih na održivi razvoj destinacije.

Digitalna transformacija TZ Erdut obuhvatit će uvođenje i razvoj elektroničkih kanala promocije, poput društvenih mreža, službene web stranice s interaktivnim sadržajima te korištenje digitalnog marketinga za povećanje vidljivosti destinacije. Uspostavit će se sustavi za praćenje i analizu podataka posjetitelja te učinkovitosti marketinških kampanja, čime će se omogućiti pravovremena prilagodba strategija i poboljšanje turističke ponude.

Ovi koraci osigurat će jačanje kapaciteta Turističke zajednice općine Erdut kao ključnog faktora razvoja i održivog upravljanja destinacijom, osobito u digitalnom dobu gdje je brzina i kvaliteta informacija presudna za konkurentnost na tržištu turizma.

7.3. Smjernice i preporuke za druge dionike u turizmu i upravljanju turizmom u destinaciji

U procesu razvoja turizma važno je uključiti i druge dionike – pružatelje smještaja i ugostiteljskih usluga, vinare, OPG-ove, udruge, obrazovne ustanove i lokalne zajednice. Preporučuje se redovita provedba edukacija, radionica i javnih rasprava kroz koje će se osigurati participativno donošenje odluka i usklađivanje razvoja s lokalnim potrebama. Potrebno je jačati suradnju među dionicima kroz zajedničke projekte, promociju lokalnih proizvoda i usluga te poticati inovacije u turizmu temeljene na održivim praksama i digitalnim rješenjima.

Modeli suradnje i projektne ideje za razvoj turizma u općini Erdut

1. Inicijativa za razvoj tematskih turističkih ruta

U suradnji s lokalnim udrugama, OPG-ovima, vinarijama i obrtničkim radionicama organizirati tematske rute (npr. eno-gastro, kulturne baštine, prirode i rekreacije) koje će predstavljati autentične doživljaje destinacije. Ruta se promovira putem digitalnih kanala i interaktivnih vodiča.

2. Program edukacije i osposobljavanja turističkih djelatnika

Organizirati redovite radionice i treninge fokusirane na podizanje kvalitete usluge, digitalni marketing, komunikaciju s posjetiteljima te održivi razvoj. Uključiti lokalne pružatelje usluga, vlasnike smještaja, ugostitelje, vodiče i druge dionike.

3. Prisutnost na platformama i aplikacija za promociju destinacije

Razviti ili integrirati postojeću prisutnost na specijaliziranim platformama koji objedinjuju informacije o turističkoj ponudi, događanjima, smještaju i atrakcijama u općini Erdut. Uključiti funkcionalnosti kao što su online upiti, recenzije i personalizirane preporuke koristeći primjenu alata umjetne inteligencije.

4. Program zajedničke promocije i brendiranja

Nastaviti razvijati i uspostaviti nova partnerstva s ostalim turističkim zajednicama za zajedničke promotivne kampanje i turističke pakete, povećavajući vidljivost općine Erdut na većim tržištima.

5. Organizacija i podrška održivim manifestacijama

Potaknuti razvoj novih i jačanje postojećih manifestacija koje promoviraju lokalnu kulturu, tradiciju i prirodu. Osigurati ekološki prihvatljiv pristup organizaciji događanja i uključivanje lokalne zajednice.

6. Praćenje i evaluacija turističkih pokazatelja

Usvojiti sistematski pristup praćenju osnovnih pokazatelja turizma (posjetitelji, noćenja, zadovoljstvo turista) kroz sustave kao što je eVisitor, te koristiti te podatke za prilagodbu strategija i mjera razvoja.

POPIS PROJEKATA

8. Popis projekata

U nastavku se nalazi popis projekata za općinu Erdut obuhvaća projekte koji doprinose provedbi mjera usmjerenih na ostvarenje definiranog razvojnog smjera destinacije te unapređenju pokazatelja održivosti na razini destinacije. Popis je izrađen sukladno članku 15. Pravilnika o metodologiji izrade Plana upravljanja destinacijom.

8.1. Popis projekata koji pridonose provedbi mjera potrebnih za doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti na razini destinacije

8.1.1. Ekološko-edukacijski centar Banjkas – projekt posebnog značaja

Projektom se predviđa izgradnja ekološko-edukacijskog centra u Dalju na obali Dunava, u funkciji razvoja javne turističke infrastrukture i povećanja atraktivnosti ruralne destinacije.

Ciljevi projekta:

1. Povećati atraktivnost slabije razvijene turističke destinacije ulaganjem u javnu turističku infrastrukturu
2. Povećati raznovrsnost turističke ponude na manje razvijenom turističkom odredištu
3. Potaknuti gospodarski oporavak i zapošljavanje lokalnog stanovništva, što će pozitivno utjecati na smanjenje regionalnih neujednačenosti te demografsku revitalizaciju područja

Planirana lokacija građenja ekološko-edukacijskog centra je u vlasništvu općine Erdut, nalazi se u neposrednoj blizini toka rijeke Dunav u naselju Dalj. Područje izgradnje je dobro planirano, graniči s parkovnom površinom i igralištem za djecu u jednom dijelu. Do budućeg Centra vodi i pješačka staza koja prati tok rijeke Dunav u dužini gotovo dva kilometra.

Projekt će u značajnoj mjeri doprinijeti očuvanju okoliša i ublažavanju klimatskih promjena na način da će se ulaganjima u zelenu i digitalnu tranziciju ostvariti prelazak na čistu energiju, povećati energetska učinkovitost, omogućiti zbrinjavanje otpada na propisan način te pridonijeti zaštiti i obnovi bioraznolikosti i ekosustava. Ulaganjem u digitalnu infrastrukturu i poticanjem uvođenja digitalnih rješenja u interesu posjetitelja i ostalog stanovništva, doprinijet će se

izgradnji digitalne budućnosti općine Erdut. Projektom su planirani sljedeći elementi zelene tranzicije: korištenje solarne energije izgradnjom sunčane elektrane što će doprinijeti povećanju energetske učinkovitosti te ublažavanju klimatskim promjenama, energetska upotreba biomase korištenjem drvenih peleta kao izvora energije čime će se smanjiti negativan utjecaj na okoliš te doprinijeti smanjenju CO₂, implementiran sustav odvojenog prikupljanja otpada što će doprinijeti sprečavanju i kontroli onečišćenja, sadnja ekološkog vrta s kompostom te sadnja raznovrsnih biljnih materijala (drveća, grmlje, ukrasne trave i ostale sadnice) što će doprinijeti zaštiti i obnovi bioraznolikosti i ekosustava. Elementi koji su planirani digitalnom tranzicijom, a koji će biti usmjereni na razvoj turističkog proizvoda/usluge kroz primjenu novih tehnologija u svrhu poboljšanja usluga krajnjem korisniku odnosit će se na: izradu web stranice i webshopa za online kupovinu lokalnih proizvoda, izradu aplikacije digitalnog vodiča, izradu digitalne informativne mape i panoa.

Planirani početak projekta: Projekt je ranije prijavljen na poziv NPOO.C1.6.R1-I1.01, a planira se prijava na nove pozive

- Planirani završetak projekta: nije definiran
- Procijenjena vrijednost: 5.295.174,02 EUR
- Status: ishodovana građevinska dozvola.

8.1.2. Izgradnja teniskih terena na području općine Erdut

Projekt uključuje izgradnju sportskih sadržaja u naseljima Bijelo Brdo i Dalj s ciljem proširenja aktivne turističke ponude, poticanja sportskog turizma te stvaranja uvjeta za cjelogodišnje korištenje turističke infrastrukture.

Projekt izgradnje teniskih terena u općini Erdut rješava nedostatak infrastrukture za tenis i potiče bavljenje sportom, osobito među djecom i mladima. Planirana je izgradnja dva javna teniska terena na području općine Erdut. Izgradnja je planirana u Bijelom Brdu i Dalju, u zonama gdje već postoje sportski sadržaji, čime se povećava dostupnost i kvaliteta rekreacije. Tereni će biti besplatni za sve građane, potičući aktivan način života i razvoj sportskih vještina. Projekt doprinosi unapređenju kvalitete života te pozicionira općinu Erdut kao zajednicu koja ulaže u sport i zdravlje svojih stanovnika.

Izgradnja teniskih terena omogućit će svim građanima, posjetiteljima i turistima općine Erdut pristup sportskim sadržajima, bez potrebe za putovanjem u obližnje gradove i financijskih prepreka koje bavljenje novim sportom nosi sa sobom. Planirane lokacije u zonama postojećih sportskih objekata omogućit će povezivanje različitih sportskih disciplina te unaprijediti ponudu aktivnog provođenja slobodnog vremena. Dugoročno, projekt će povećati razinu fizičke aktivnosti, promovirati zdrav način života, razvijati sportske talente i doprinijeti društvenoj koheziji u lokalnoj zajednici. Također, općina Erdut će se pozicionirati kao prostor koji kontinuirano ulaže u sportsku infrastrukturu i kvalitetu života svojih stanovnika.

Projekt je prijavljen na Poziva ITU - Sportsko - rekreativna i zelena infrastruktura UA Osijek; kod poziva IP.3.1.33 - inačica 1.

- Planirani početak projekta: 01/2026.
- Planirani završetak projekta: planirano trajanje projekta je 14 mjeseci
- Procijenjena vrijednost: 398.390,82 eura
- Status: projekt je odobren za financiranje, očekuje se potpis ugovora.
- Izvor financiranja: EFRR 84,99% ili 338.562,30 eura, općina Erdut 59.828,52 eura
- Nositelj projekta: Općina Erdut

8.1.3. Rekonstrukcija i obnova kulturne baštine – Erdutska kula

Cilj projekta je doprinijeti održivom korištenju kulturne baštine i povećanju privlačnosti destinacije kroz rekonstrukciju i obnovu postojećeg vidikovca s elementima kulturno-povijesnog značaja.

Opći cilj projekta „Revitalizacija Erdutske kule“ je: Revitalizacijom vrijedne kulturne baštine te jedinstvenom i atraktivnom prezentacijom iste doprinijeti opsegu i raznolikosti turističke ponude, povećati broj posjetitelja, te s time doprinijeti općem gospodarskom razvitku općine Erdut i cijele Osječko baranjske županije i sa svime time doprinijeti kvaliteti života stanovnika.

Specifični ciljevi projekta:

4. Rekonstrukcijom Erdutske kule očuvati vrijedan objekt kulturne baštine – zaštićeno nepokretno kulturno dobro;
5. Izgradnjom pristupne i okolne infrastrukture napraviti Erdutsku kulu pristupačnom i direktno povezanom s vinogradima;

6. Revitalizacijom trenutno nevaloriziranog prostora kreirati novu kulturno-turističku točku i postaviti je na turističku kartu Osječko-baranjske županije te na tom temelju doprinijeti razvoju kontinentalnog turizma općine Erdut;
 7. Obnoviti infrastrukturu na suvremeni način, da bude prikladna za održavanje raznovrsnih aktivnosti za posjetitelje i stanovnike, te pri tome koristiti suvremene tehnologije za interpretaciju baštine;
 8. Unaprijediti znanja, vještine i kompetencije dionika u kulturnom turizmu za razvoj odgovarajućih proizvoda u skladu s trendovima i kulturu usluge;
 9. Povezati lokalne dionike u turizmu i potaknuti ih k osmišljavanju paketa turističke ponude (u sudjelovanju s lokalnim ugostiteljima, poljoprivrednicima, turističkim vodičima, ponuditeljima rekreativnih aktivnosti itd.);
 10. Poticati kod lokalnog stanovništva interes za lokalnu kulturno-povijesnu baštinu i vezanost za domaći kraj;
 11. Aktivirati međunarodno i domaće turističko tržište kvalitetnim i dobro osmišljenim marketingom kako bi se stvorila tržišna prepoznatljivost na međunarodnoj razini te potakla i domaća potražnja.
- Planirani početak projekta: nije definirano.
 - Planirani završetak projekta: nije definirano.
 - Procijenjena vrijednost: 7.000.000,00 EUR
 - Status: izrađen glavni projekt.
 - Izvor financiranja: Sredstva iz EU Programa i financijska sredstva općine Erdut.
 - Nositelj projekta: Općina Erdut

8.1.4. Kultura za razvoj Urbane aglomeracije – obnova kulturne infrastrukture u Dalju

Projekt se temelji na strateškim ciljevima jačanja kulturne infrastrukture u sklopu Urbane aglomeracije Osijek, a uključuje obnovu objekata i sadržaja od značaja za lokalnu zajednicu i kulturni turizam.

Prema agenciji NASA, Milutin Milanković jedan je od 15 najvažnijih znanstvenika svih vremena koji su se bavili planetom Zemljom. Njemu u čast po jedan krater na Mjesecu i Marsu te jedan planetoid nose njegovo ime. Klimatolog, astronom, geofizičar, matematičar, građevinar, sveučilišni profesor, književnik... – sve je to bio Milutin Milanković. Rođen je 1879. u Dalju, a

njegova je rodna kuća danas kulturni i znanstveni centar s fascinantnim postavom koji, primjerice, na suvremen način približava laicima, pa i djeci, teorije o ledenom dobu.

U kući je, u prizemlju, uređena stalna postavka izložbe o Milankovićevom životu i djelu i Milutinova spomen soba. Na katu je višenamjenska sala s pedeset mjesta, buduća informatička radionica i mala naučna radionica. U kući je i ekološki punkt s časopisima, knjigama i audio – vizualnom građom iz nauke – astronomije, ekologije, geografije, geofizike... U planu je da se na pogodnom mjestu postavi teleskop kako bi posjetitelji mogli posmatrati zvjezdano nebo nad Dunavom kako je to činio Milanković, uz tvrdnju da je taj prizor čaroban. Silno je bio vezan za Dunav, odrastao je na rijeci, tu je prvi put vidio zvjezdano nebo, čuo kreket žaba, dakle arhetipske slike i zvukove koji su ga vjerojatno usmjerili da jednog dana postane astronom. Prošao je lijepe zemlje, Francusku, Italiju, Švicarsku, Njemačku, no isticao je da mu je najljepši prizor kada dođe doma, razgrne šibljage bagrema i pogled mu pukne na Dunav i bačku ravnice s druge strane. Pravi je podunavski čovjek: rođen je u Dalju na Dunavu, studirao u Beču na Dunavu, Prvi svjetski rat proveo je u kućnom pritvoru u Budimpešti, također na Dunavu, i s prozora svog sveučilišnog kabineta u Beogradu gledao je Dunav. Zapisao je, stoga, kako mu je čitav život prošao pokraj velike rijeke Dunav.

Projektom je planirano:

1. Obnova krovišta rodne kuće znanstvenika Milutina Milankovića,
 2. Postavljanje solarnih panela na krovu
 3. Izrada i postavljanje platforme za teleskop na krovu,
 4. Uređenje coworking prostora za mlade znanstvenike i istraživače,
 5. Uređenje i postavljanje izložbe astronomskih instrumenata,
 6. Postavljanje panoramskog lifta radi osiguranja ulaza za osobe sa invaliditetom.
- Planirani početak projekta: 2027./2028.
 - Planirani završetak projekta: 2029.
 - Procijenjena vrijednost: 951.770,00 eura
 - Status: ishodovana građevinska dozvola, projekt je spreman za prijavu na natječaj.
 - Izvor financiranja: sredstva ITU, Urbana aglomeracija Osijek
 - Nositelj projekta: Općina Erdut

Zaključak

Plan upravljanja destinacijom općine Erdut predstavlja konkretan okvir za djelovanje svih relevantnih dionika u turizmu s ciljem postizanja uravnoteženog i održivog razvoja destinacije. Kroz jasno definirane ciljeve, smjernice i pokazatelje održivosti, plan omogućuje učinkovito planiranje i usmjeravanje budućih aktivnosti, projekata i ulaganja.

Zaključak Plana upravljanja destinacijom Općine Erdut jasno naglašava važnost usmjerenosti na održivi i koordinirani razvoj turizma koji koristi svim dionicima – posjetiteljima, lokalnoj zajednici i gospodarstvu. Plan definira smjer razvoja destinacije u skladu s nacionalnim i lokalnim strateškim dokumentima te prostornim planovima, s ciljem poboljšanja turističkog doživljaja, zaštite prirodnih i kulturnih resursa, te dugoročne koristi za lokalno stanovništvo.

Ključ uspjeha leži u suradnji svih relevantnih dionika – od lokalne samouprave, turističke zajednice, privatnog sektora do civilnog društva, kroz transparentno upravljanje i zajedničke projekte. Implementacija ovog plana omogućit će povećanje konkurentnosti Erduta na regionalnoj i nacionalnoj razini, razvoj cjelogodišnje i kvalitetne turističke ponude, te unapređenje infrastrukture i usluga.

Plan također ističe potrebu za digitalnom transformacijom, edukacijom ljudskih potencijala i poticanjem inovacija kako bi destinacija ostala atraktivna u suvremenom turističkom okruženju. Očuvanje prirode, kulturne baštine i promicanje održivih turističkih praksi bit će temelj za dugoročnu održivost i prosperitet destinacije Erdut.

S provedbom mjera i projekata definiranih u Planu ostvarit će se bolja povezanost turističkih kapaciteta, veća posjećenost, te povećanje kvalitete života lokalnog stanovništva, stvarajući tako pozitivne učinke i za gospodarstvo i za zajednicu. Ovaj dokument predstavlja temeljni okvir za usmjeravanje budućih razvojnih aktivnosti i ulaganja u turizam Općine Erdut.

Provedba ovog plana zahtijeva kontinuiranu suradnju između lokalne samouprave, turističke zajednice, gospodarstvenika, civilnog sektora i lokalne zajednice. Uspjeh Plana mjerit će se kroz povećanje kvalitete turističke ponude, očuvanje prirodnih i kulturnih resursa te stvaranje pozitivnih učinaka za stanovnike općine Erdut. Dugoročna vizija temelji se na razvoju destinacije koja prepoznaje važnost održivosti, inovacija i autentičnosti kao glavnih pokretača uspjeha.

Izvori

Službeni izvori i baze podataka:

1. Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske (DZS)
2. Sustav eVisitor – podaci o turističkom prometu
3. Ministarstvo turizma i sporta RH – smjernice i zakonski okvir
4. Prostorni plan Općine Erdut
5. Izvješće o stanju u prostoru Općine Erdut (2018. – 2021.)
6. Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030.
7. Strategija razvoja održivog turizma do 2030.
8. Fina.hr – registar godišnjih financijskih izvještaja (RGFI)

Regionalni i lokalni izvori:

1. Turistička zajednica područja Erdut – podaci o atrakcijama, manifestacijama i marketinškim aktivnostima
2. Općina Erdut – podaci o infrastrukturnim projektima, komunalnim uslugama, planovima razvoja i prostornom planu
3. Komunalna poduzeća (Čvorkovac d.o.o., Vodovod Osijek d.o.o., HEP d.o.o.) – infraskutturni podaci
4. Poduzetničko-razvojni centar općine Erdut – podaci o projektima
5. Projekt ADOBE – Pristupačne turističke destinacije i usluge u pograničnim područjima (INTERREG Mađarska–Hrvatska)
6. Katalog turističke ponude Osječko-baranjske županije

Primarni izvori:

1. Intervjui i konzultacije s predstavnicima Općine Erdut, TZ područja Erdut i lokalnim dionicima
2. Rezultati primarnih anketa i procjena zadovoljstva stanovništva i posjetitelja
3. Terenski obilazak atrakcija i uvida u stanje infrastrukture